

ISSN 1846-7946

Vol. 3, br. 1, travanj 2010.

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

Prvi članak o izlascima studenata

Četvrti studentski kongres

Šesti mjesec nove Uprave

Deveti Tjedan mozga

Trinaesta sretna godina

Stota obljetnica "Flexnera"

Sve to (i još više) u šestom broju Glasnika

Recesijsko uredništvo

Sjede na stolu: Dalibora, Ivica i Nataša. Sjede na stolicama: Ana i Livia. (Recesija je pa nemamo mogućnost kupiti više stolica za Uredništvo)

U skladu s društvenim trendovima, Fakultet je napravio rebalans povjerenstava i ograničio ih na svega pet članova. Tako je i Uredništvo *Glasnika* s prijašnjih dvanaest smanjeno na recesijskih pet urednika. U malom timu trudimo se biti što efikasniji pa smo bratski rasporedili dužnosti oko pripreme novoga *Glasnika*. Renata Pecotić, Marion Kuzmanić, Julije Meštrović, Deni Karelović, Bojan Zaviršek, Goran Mijaljica i Andrija Babić bili su u prethodnom sastavu Uredništva *Glasnika* i hvala im na pomoći.

Recesijska sjeća glava pošteditelja je do daljnjega glavnu urednicu, kao i Anu Utrobičić, Natašu Musap, Daliboru Rako i Ivicu Grkovića. Baš kao što naš šef nad šefovima voli reći da je njegov glavni zadatak služiti radnicima Fakulteta, tako je i moj glavni zadatak služiti ostalim članovima Uredništva. Svi su oni iznimno profesionalni i zadovoljstvo je s njima raditi na produhovljenom projektu kakav su fakultetske novine. Profesor Ivica Grković je u Upravi pa je *Glasnik* dobro informiran o svemu važnome što se na Faksu događa. Dalibora Rako je voditeljica ureda Hrvatskog centra za globalno zdravlje; pomaže ostalim članovima Uredništva da budu globalno zdravi i budno pazi na sve materijale koji stignu na adresu glasnik@mefst.hr. Ana Utrobičić je voditeljica Središnje medicinske knjižnice i ima najbolje oko za detalje. Nataša Musap je stručna referentica u Službi kadrovskih poslova; njezin kreativni doprinos *Glasniku* je nezamjenjiv.

Iako je smanjeno Uredništvo, nije smanjen sam *Glasnik*. Nadamo se da ćete se i vi složiti da recesija nije pogodila kvalitetu *Glasnika* i stoga nam slobodno javite da vam se novi broj sviđa. Mi volimo komplimente. Ugodno čitanje!

Livia

Ispravak

U prošlom broju *Glasnika* (Vol. 2, Br. 2), pogrešno je tiskan broj zaposlenih u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima u tekstu prof. dr. Stipana Jankovića naslovljenom *Izvišće o radu Medicinskog fakulteta u Splitu 2005-2009*. Naime, umjesto 168 zaposlenih, u tablici je nehotimičnom greškom navedeno 68 zaposlenih. Kako bi ispravilo grešku, Uredništvo je organiziralo ručno ispravljanje tiskane verzije *Glasnika*, kao i ispravak u elektronskoj verziji koja se objavljuje na mrežnim stranicama Fakulteta. Profesoru Jankoviću se ispričavamo zbog ove pogreške i nadamo se da ćemo s njim nastaviti uspješnu suradnju. Ujedno pozivamo i sve ostale autore da se jave Uredništvu na adresu elektronske pošte glasnik@mefst.hr ukoliko primijete pogreške u svojim tekstovima, kako bismo pogreške mogli ispraviti i autorima se ispričati.

Uredništvo

Andrija Babić i Krešimir Mustapić 'Ko bi rek'o čuda da se dese...	04		
Vide Popović Brucošijada Medicinskog fakulteta	04	30	Livia Puljak Pedijatar je zagovornik interesa djeteta
Ante Mihovilović Hrvatska akademska zajednica	05	33	Marija Radonić Moralne dileme u pedijatriji
Pave Gospodnetić Članovi HAZ-a mjerili krvni tlak i šećer u krvi	06	34	Aida Mujkić Nesreće: najčešći uzrok smrtnosti djece
Vide Popović HAZ-ovci u posjetu gradu Vukovaru	08	35	Julije Meštrović Dijete u suvremenom hrvatskom društvu
Ante Mihovilović 4. kongres studenata biomedicinskih fakulteta	09	36	Dalibora Rako Amerika znanstveniku pruža skoro sve
Ante Mihovilović Studentski pravobranitelj	10	39	Marko Jukić Suradnja Laboratorija za istraživanje boli Medicinskog fakulteta u Splitu i Ambulante za liječenje boli KBC-a Split
Matko Marušić Prvih šest mjeseci nove Uprave	10	40	Dalibora Rako Nastavak suradnje s Centrom za globalno zdravlje u Ottawi
Livia Puljak Kazališni podsjetnik na trinaest sretnih godina	12	41	Maja Rogić Uspostavljena suradnja s Odjelom za kliničku neurofiziologiju bolnice Hospital del Mar u Španjolskoj
Damir Sapunar Novo ruho fakultetske mrežne stranice	14	41	Sandra Kostić Split je glavni grad znanstvene čestitosti
Matko Marušić Kritički osvrt na 13 godina Fakulteta	15	42	Renata Pecotić Znanstvena novakinja s Medicinskog fakulteta u Splitu pozvana predavačica na američkom znanstvenom skupu
Foto žulj	16	43	Željko Kovačević Zdravstveni status i tjelesna aktivnost studenata Medicinskog fakulteta u Splitu
Veselin Vebralov Cindro Reakcija na SWOT analizu	17	44	Željka Fuchs Znanstvenici trebaju zainteresirati javnost za svoj rad
Matko Marušić Poboljšanje suradnje i približavanje Medicinskog fakulteta i KBC-a Split	18	46	Sandra Kostić Fakultetski tečaj o boli održan u Šibeniku
Ivica Grković Nastavni plan i program studija Medicine i Dentalne medicine prilagođeni europskim standardima	19	46	Katarina Vukojević Pismo iz Kanade
Marija Definis – Gojanović Mario Malički Goran Mijaljića Medicinska humanistika – nova katedra i novi kolegiji	20	47	Dijana Gugić Međunarodni simpozij o medicinskoj edukaciji u čast Abrahamu Flexneru
Dolores Biočina-Lukenda Ivana Medvedec Splitskih dvanaest	21	48	Ana Marušić Hrvatsko izdanje Priručnika medicinske etike Svjetskog liječničkog udruženja
Damir Sapunar Novi histološki modeli za nastavu	23	49	Popis studenata koji su diplomirali, magistrirali i doktorirali
Milan Ivanišević Operacije katarakte ukorak s modernim svijetom	24	50	Likar
Kajo Bućan Studenti operiraju na izbornom predmetu Katarakta	25	52	Foto strip
Renata Pecotić Tjedan mozga 2010.	26	52	Impressum
Renata Pecotić Veliki tjedan Zavoda za neuroznanost	28		
Ivica Grković Anatomske muke	29		

'Ko bi rek'o čuda da se dese...

NERANDOMIZIRANA I USKORO OBJAVLJENA STUDIJA O NOĆNIM IZLASCIMA STUDENATA MEDICINSKOG FAKSA

Iako je uvriježeno mišljenje da studenti Medicine samo i jedino uče, idu na faks pa opet uče, odlučili smo napisati ovaj članak kako bismo opovrgnuli "štreberski imidž" koji nas prati.

Istina je da većina medicinara više voli zoru dočekati s knjigom u ruci nego u diskoteci te da iziđu van tek nakon završenog turnusa, ali postoje i oni koji malo češće zalaze u noćne klubove i tako drže korak s ostalim fakultetima.

Prema nerandomiziranoj i još neobjavljenoj studiji (koja uskoro izlazi i u prestižnom Croatian Medical Journalu), provedenoj među studentima Medicine na našem fakultetu, čak 38% njih izlazi 'redovito', pritom misleći jednom tjedno, a još 11% jednom u dva tjedna, što uopće nije poražavajuća brojka. Tome svjedoči i nedavno održana brucošijada za koju se tražila i karta više.

Nadalje, naša studija dala je i informaciju o noćnim obitavalištima u gradu, koje studenti Medicinskog faksa posjećuju u statistički značajnim brojevima: O'Hara, Vanilla, Hemingway, Sing-Sing - ovisno o vrsti glazbe koju preferiraju ili stilu života koji promoviraju. Tako će 'rokeri' odabrati O'Haru (posebno drugi kat), 'šminka' Hemingway i Vanillu, a nakon ludog provoda zadnja postaja svima je Sing-Sing (ako uspiju ući).

Na posljepku, ali ne i manje važni, tu su i nezaobilazni kućni tulum koji nekima služe samo kao uvertira u večernji provod, a onima kojima više odgovara kućna atmosfera oni su cjelovečernji izlazak. Ni dvojica vaših autora ne mogu se usuglasiti koji izlazak je bolji: dok jedan više voli opuštenu atmosferu i privatni party u društvu već poznatih ljudi, drugi preferira gužvu, buku i stjecanje novih poznanstava.

Na vama je da odlučite što vas više privlači, ostavite knjigu kod kuće bar jednom mjesečno (da, i to je moguće!) i otkrijete čari noćnog života. Živimo u nadi da će se povećati broj onih koji izlaze 'redovito' i da će nestati ironičnih pitanja: "O, izašli ste, doktori, zar vam je bio ispit?"

Andrija Babić i Krešimir Mustapić
studenti neke godine na splitskom Medicinskom faksu
(zaboravili napisati koja su godina, vjerojatno pod utjecajem redovitih izlazaka)

AIDS Party u O'Hari

Još jedna luda noć u životu studenata medicine

Brucošijada Medicinskog fakulteta

U organizaciji Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu 26. ožujka 2010., na Dan Fakulteta, u klubu "Hemingway" održana je brucošijada Medicinskog fakulteta. Na brucošijadi je nastupila grupa ET, a uz Medicinski fakultet to je bila i brucošijada Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Kemijsko-tehnološkog fakulteta i Sveučilišnoga studijskog centra za studije mora. Brucošijada je okupila veliki broj studenata navedenih fakulteta i drugih, među kojima su bili i studenti Medicinskog fakulteta, posebno I. godine studija Medicine i studija Dentalne medicine.

Vide Popović
Student 6. godine studija Medicina

Hrvatska akademska zajednica

Hrvatska akademska zajednica (HAZ) Sveučilišta u Splitu najveća je i najbrojnija studentska udruga našeg sveučilišta s preko 600 aktivnih članova. Pod kapom ove udruge nalaze se studenti svih splitskih fakulteta i svih studijskih usmjerenja.

Udruga je osnovana u lipnju 2007. godine te je od tada postala aktivnim okupljalištem mladih entuzijasta koji sa sobom i u sebi nose suvremene optimistične i perspektivne ideje. Do danas HAZ je postao respektabilno ime među studentskom populacijom, ali, intenzivnijom medijskom promidžbom, HAZ je postao poznat i cijenjen puno šire od naše splitske regije. Rastuća popularnost i ugled Udruge događa se ponajprije zahvaljujući svojem unutarnjem adrenalinskom, neumornom i nezaustavljivom djelovanju u različitim segmentima društvene i akademske zajednice te širokim djelokrugom plodonosnih akcija. Segmenti rada HAZ-ovaca su akademski i društveni život studenata te humanitarni rad. Nastoje se, ponajprije, organizirati konstruktivne akcije koje će doprinijeti ujedinjavanju i zbližavanju studenata svih fakulteta splitskog sveučilišta kako bi se oživio učimali studentski život u gradu pod Marjanom.

Od planova za prvu polovinu 2010. godine, koji su već duboko zašli u realizaciju, izdvojili bismo II. humanitarni koncert klapa, vokalno-instrumentalnih sastava i kulturno-umjetničkih društava, koji se, uz već ustaljeno gostoprimstvo Nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu i njegova rektora prof. dr. sc. don Mladena Parlova, ove godine održava 16. travnja. Ovaj događaj, već tradicionalno, odvija se u suradnji sa splitskom udrugom MoSt koja skrbi o onima koji su nam tako blizu, a tako ih teško zamjećujemo: o beskućnicima, siromašnima i najpotrebitijima iz naše životne sredine.

Drugo, što je u ovoj udruzi svake godine (pa tako i ove) predmet velikoga organizacijskog posla jest tradicionalni humanitarni malonogometni turnir studenata Sveučilišta u Splitu, koji se ove godine održava već treći put. Svake godine se na ovaj turnir prijavi oko 40 malonogometnih ekipa, što je ekipno uvjerljivo najjači i najposjećeniji turnir u našem gradu. Ove godine turnir počinje 24. travnja, a utakmice će se odigravati na terenima Studentskog centra na Spinutu. Prihodi i od ove manifestacije HAZ-ovci doniraju najpotrebitijima i tako ispunjavaju svoju ljudsku obvezu prema bližnjima u potrebi.

Od studenog 2007. godine s radom je krenula podružnica HAZ-a na Medicinskom fakultetu, koja i do danas drži primat i po broju članova i po angažmanu koji utire u zajednički rad.

Svake godine podružnica našeg fakulteta samostalno organizira akcije dobrovoljnog davanja krvi, mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi na javnim gradskim površinama diljem Splitsko-dalmatinske županije (Split, Supetar, Hvar, Vrgorac, Trogir...), prigodne akcije povodom Dana borbe protiv AIDS-a, Dana borbe protiv raka i Dana borbe protiv pušenja te mnogobrojne druge hvaljevrijedne akcije.

Ovim putem pozivamo sve studente našeg fakulteta, poglavito studente nižih godina studija koji nisu imali prilike čitati o HAZ-u u prošlim brojevima Glasnika, da nam se jave i pristupe aktivnom radu ove nepolitičke i neprofitne Udruge studenata i diplomanata splitskog sveučilišta. Svoje afinitete mogu iskazati kroz radne odbore HAZ-a: Odbor za organizacijske poslove, Odbor za studentsku aktivnost na Sveučilištu, Odbor za međunarodne aktivnosti, Odbor za suradnju s drugim udrugama, Odbor za projekte i znanstvenu aktivnost, Odbor za sport i društvene aktivnosti te Odbor za informatizaciju, medije i publikaciju.

Vaše vas mjesto čeka. Javite se u sobu 419 na 4. katu Medicinskog fakulteta ili na e-mail: **ante.mihovilovic@yahoo.com** i zatražite svoju pristupnicu za besplatno članstvo u Hrvatskoj akademskoj zajednici Sveučilišta u Splitu. Srdačno i otvoreno vas očekujemo!

Ante Mihovilović
predsjednik Hrvatske akademske zajednice –
podružnice Medicinski fakultet

Članovi HAZ-a mjerili krvni tlak i šećer u krvi

Mjerenje tlaka

U cilju promicanja prevencije kardiovaskularnih bolesti, Hrvatska akademska zajednica organizirala je na otoku Braču Dan borbe protiv dijabetesa i povišenoga krvnog tlaka. Akcija je održana u prostorijama Crvenog križa u Supetru 22. studenoga 2009. Osim mjerenja tlaka i šećera u krvi, podijeljeni su promotivni edukativni letci o prevenciji i liječenju navedenih bolesti te su osobe s povišenim vrijednostima tlaka i šećera u krvi savjetovane i upućene obiteljskom liječniku.

Petero naših studenata tijekom akcije izmjerilo je preko 130 vrijednosti šećera u krvi i isto toliko puta izmjerili su krvni tlak. U razgovoru s ravnateljem Društva crvenog križa Brač, gospodinom Pavom Bonačićem–Protijem, doznali smo da je ova akcija primarne prevencije povišenog tlaka i dijabetesa bila najuspješnija od svih do sada održanih sličnih akcija u Supetru. To možemo zahvaliti u prvom redu entuzijazmu članova HAZ-a koji su se odazvali akciji te dobroj promidžbi koja je uključivala članak u Slobodnoj Dalmaciji, plakate po gradu Supetru i grupe na Facebooku.

Poslije izvrsno odrađenog posla slijedio je ručak u restoranu u Donjem Humcu, a poslije toga izlet gdje su gosti/studenti razgledavali neke od znamenitosti otoka Brača. Na kraju dana popeli smo se na najviši vrh otoka, Vidovu goru, te uživali u zalasku sunca i pogledu na ostale dalmatinske otoke.

Studenti koji su se odazvali ovoj hvalevrijednoj akciji prvenstveno su studenti Medicinskog fakulteta: Marina Zoričić, Dijana Zoričić, Vide Popović, Mario Podrug, Pave Gospodnetić te Marijo Popović s Pravnog fakulteta.

Pave Gospodnetić, student VI. godine studija Medicine

I mladi i stari su se odazvali akciji

Mario i Vide s Bračanima

Naši študenti

Izlet na Vidovo goru

28. studenog 2009.

HAZ-ovci U POSJETU GRADU VUKOVARU

Studenti ispred Gospinog svetišta u Aljmašu

Studenti na obali Dunava

Članovi HAZ-a Sveučilišta u Splitu, među kojima i studenti Medicinskog fakulteta, posjetili su grad heroj, grad Vukovar, simbol hrvatskog otpora u Domovinskom ratu. Prigodom posjeta članovi HAZ-a obišli su znamenitosti grada Vukovara, Opću bolnicu "Vukovar" i Muzej sjećanja, koji se nalazi u podrumu bolnice, crkvu i samostan svetog Filipa i Jakova, središnje gradsko groblje te memorijalni centar Ovčaru. Primili su ih i predstavnici grada Vukovara i Vukovarsko-srijemske županije. Nakon obilaska grada Vukovara posjetili su Gospino svetište u Aljmašu. Prenočili su u Osijeku te su se sutradan imali priliku upoznati s kulturnim i drugim znamenitostima grada Osijeka. Pri povratku u Split posjetili su grad Đakovo i razgledali katedralu svetog Petra.

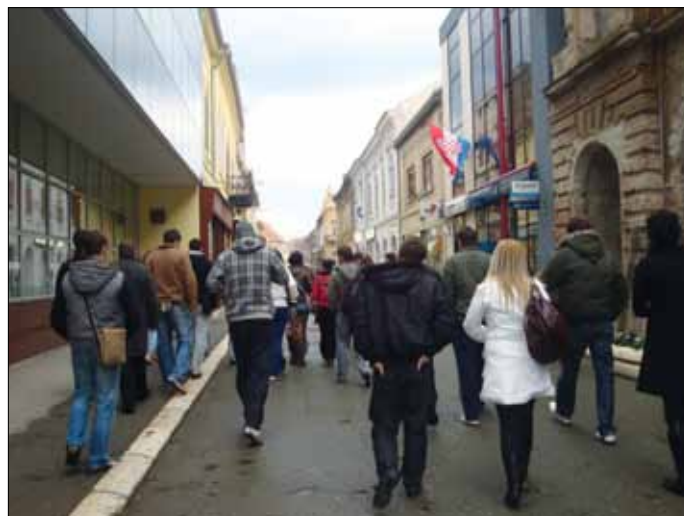
Vide Popović, student 6. godine studija Medicine

Studenti na obali Dunava uz središnji križ u gradu Vukovaru

Studenti ispred zgrade gradske uprave

Studenti na ulicama grada Vukovara

4. kongres studenata biomedicinskih fakulteta

Logo kongresa, koji je izradio Ivo Buliga

Zadovoljstvo i čast organizacije 4. kongresa studenata biomedicinskih fakulteta Hrvatske i okolnih zemalja ove godine je pripalo Studentskom zboru Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Kongres se održava od 13. do 16. svibnja u prostorijama Medicinskog fakulteta u Splitu, Kliničkog bolničkog centra Split te na lokalitetima antičke Salone i drevne tvrđave Klis.

Kongres je zamišljen kao skup tematskih predstavljanja studentskih zborova, pridruženih im studentskih udruga te studentskih i fakultetskih časopisa i glasila.

Splitska Medicina će uz opće predstavljanje Fakulteta predstaviti i aktivnosti Studentskog zbora te udruga Hrvatske akademske zajednice (HAZ-a) i CroMSIC-a. Studentski zbor će predstaviti svoju djelatnost koja se očituje u obrani prava studenata, koordinaciji studenata i Fakulteta, predstaviti će nedavno implementiranu funkciju studentskog pravobranitelja te svoju ulogu u izvannastavnim akademskih, društvenim i humanitarnim događanjima. U sklopu predstavljanja Studentskog zbora našeg fakulteta bit će predstavljen i ovaj naš Glasnik, kao i izvrsna suradnja s glavnom urednicom, docenticom Livijom Puljak. Studentski zbor predstaviti će predsjednik Zbora, Vide Popović, te ostali članovi toga studentskog tijela.

HAZ će se predstaviti kao novina u studentskom organiziranom djelovanju u Splitu te će predsjednik Ante Mihovilović izložiti svoje aktivno djelovanje od osnutka 2007. godine do danas.

Predsjednik splitskog CroMSIC-a, Andro Radanović, predstaviti će novosti u ovoj udruzi te iznijeti aktualnosti vezane uz studentske razmjene koje iz godine u godinu sve više bujaju.

Kongres u našoj organizaciji po prvi put ima i svoj logotip događaja koji je nesebično pro bono izradio naš prijatelj Ivo Buliga, umjetnik iz Klisa. Logotip prikazuje splitske signum distinctivum – zvonik Svetog Duje i grb Medicinskog fakulteta u Splitu, ukomponirane u dalmatinske simbole broda, mora i sunca, a sve to u kombinaciji s izvrsnim karikaturnim prikazom mladoga, neopterećenog liječnika koji kao da stetoskopom osluškuje događaje vremena.

Naše goste provest ćemo kroz osebujnu lokalnu povijest, i to na ruševinama solinske Salone i na tvrđavi Klis, gdje će ih u uskočkom muzejskom prostoru ugostiti članovi Povijesne postrojbe Kliški uskoci.

U režijskoj i inspicijentskoj koordinaciji voditelja Studentske referade našeg fakulteta, dipl. iur. Josipa Barića, studenti našeg fakulteta će uprizoriti i na daske postaviti jednu od Moliérovih komedija, te će i na taj način pokušati pokazati svoju originalnost i širok obuhvat aktivnosti kojima se naši studenti bave u slobodno vrijeme.

Na kraju Kongresa bit će uručeni certifikati o uspješnom sudjelovanju na Kongresu, te će zaslužnima biti uručene pohvalnice i zahvalnice.

Ante Mihovilović, član Organizacijskog odbora 4. kongresa biomedicinskih fakulteta

Studentski pravobranitelji

Pojam studentskog pravobranitelja odavno je poznat na velikim svjetskim sveučilištima poput Harvarda ili Oxforda. Zakonom o Studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 21. lipnja 2007. godine, po prvi put i u povijesti hrvatskoga visokog školstva, člankom 17., uvedena je funkcija studentskog pravobranitelja. Uloga pravobranitelja je ključna u rješavanju do sada anonimno nabacivanih i u pravilu zagubljenih i rijetko konkretiziranih rješenja studentskih problema, strahova i pritužaba.

Osim osnovne, savjetodavne funkcije, pravobranitelj postaje novo studentsko rame za plakanje na kojem svaki student može izjadati svoje pritužbe koje se odnose na povrede njegovih zajamčenih prava. Pravobranitelj o tomu izvještava upravu Fakulteta i nastoji na miran način doći do zadovoljavajućeg rješenja. Temeljni cilj uvođenja ove nove funkcije unutar okvira Studentskog zbora je stvaranje bolje i plodonosnije klime u komunikaciji između uprave Fakulteta i studenata, pogotovo u ozbiljnim situacijama u kojima studenti smatraju da su njihova prava ugrožena ili povrijeđena. Mnogi studenti se ne osjećaju slobodnima iznijeti svoje probleme i u takvoj situaciji odgovorni studentski pravobranitelj mora pronaći efikasan način posredovanja između fakultetskih upravnih tijela i oštećenog studenta.

Zakonske ovlasti studentskog pravobranitelja:

- prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim tijelima visokog učilišta,
- savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava,
- može prisustvovati svim ispitima i postupcima u kojima može doći do povrede studentskih prava,
- može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava,
- obavlja druge poslove utvrđene općim aktom visokog učilišta.

Prema Zakonu svako visoko učilište mora imati studentskog pravobranitelja kojeg se bira na mandat od jedne godine s mogućnosti još jednog reizbora.

Na našem fakultetu ured pravobranitelja nalazi se u sobi 419 na 4. katu Zgrade temeljnih medicinskih znanosti. Radno vrijeme ureda je utorkom od 13 do 15 sati. Izvan tog, za konzultacije predviđenog vremena, pitanja i pritužbe se mogu slati na e-mail studentskog pravobranitelja: ante.mihovilovic@yahoo.com.

Ante Mihovilović,
studentski pravobranitelj
Studentskog zbora
Medicinskog fakulteta u Splitu

Prvih šest mjeseci

ŠTO JE SADAŠNJA UPRAVA FAKULTETA NAPRAVILA OD 1. LISTOPADA 2009.

I. MEDICINA

A. Nastava

1. Usustavljenje režima studija točno prema bolonjskim preporukama.
2. Novi nastavni plan i program točno prema bolonjskim preporukama.
3. Uveden Informacijski sustav visokih učilišta (ISVU)
4. Razgovori sa (skoro) svim katedrama.

B. Znanost

1. Petnaest mlađih istraživača uključeno u četiri međunarodna znanstvena projekta.
2. Napisana četiri nova međunarodna projekta.
3. Fakultet se učlanio u Regional Cooperation for Health, Science and Technology (RECOOP).
4. Dobivena organizacija EMBO radionice "Anatomija i embriologija miša".
5. Osnovana Zaklada Željko J. Bošnjak za znanstveno školovanje studenata.
6. Dobivena organizacija Ljetne škole znanstvene komunikacije od Nacionalne zaklade za znanost.
7. Od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa dobivena tri znanstvena novaka.
8. U sklopu dogovorene suradnje s prof. Robertom Živadinovom, ravnateljem istraživačkog centra The Buffalo Neuroimaging Analysis Center (BNAC), Buffalo, New York, jedan specijalizant radiologije ide na jednogodišnje postdoktorsko usavršavanje.
9. Dogovoreno jedno postdoktorsko usavršavanje u Medical Center Wisconsin (MCW), Milwaukee, Wisconsin, SAD.
10. Preko dr. Živka Pavletića, hematologa, dogovorena suradnja i pomoć oko pisanja NIH projekata s NIH institutom u Bethesda.

C. Struka

1. Nove mrežne stranice Fakulteta (s novim izgledom i sadržajem na engleskom jeziku).
2. Priređen prateći promidžbeni materijal za nove mrežne stranice (majice).
3. Bitno pojačan rad Cochrane centra, uz školovanje novih kadrova u Kanadi.

nove Uprave

4. Pokrenut nastavak gradnje zgrada B i C Fakulteta.
5. Organizacija sastanka radne skupine o istraživanjima istraživačke čestitosti u okviru European Science Foundation Forum on Research Integrity.
6. Organizacija međunarodnog simpozija Scientific Approach to Medical Education povodom 100. obljetnice Abrahama Flexnera (ožujak 2010.)

D. Financije

1. Smanjeni troškovi vanjske suradnje.
2. Usustavljen način plaćanja vanjske suradnje.
3. Riješeno kartično poslovanje.
4. Usustavljen način plaćanja rada Povjerenstava.

E. Administracija

1. Uveden elektronički i zakonom propisani protokol i pismohrana.
2. Sustav regulacije putnih naloga.
3. Napravljeno ili osuvremenjeno više pravilnika i ugovora.
4. Pokrenuta izrada Priručnika o kvaliteti.
5. Pokrenuto uvođenje sustava potpune informatizacije Fakulteta.
6. Usustavljenje ustroja povjerenstava i nagrađivanja rada u njima.
7. Nakon objave da se nenastavno osoblje može doškoloovati, jedna je osoba upisala doktorski studij i počela izradu doktorata, a još tri su pred upisom na doktorski studij.
8. Uvođenje diploma koje su zaštićene od krivotvorenja.

II. DENTALNA MEDICINA

1. Usustavljenje režima studija točno prema bolonjskim preporukama.
2. Novi nastavni plan i program točno prema bolonjskim preporukama.
3. Dva asistenta poslana u SAD na izradu doktorata.
4. Dobiven prostor za četiri ordinacije u krugu Sveučilišta.
5. Donacijom dobivene dvije ordinacije s potpunom opremom.
6. Dovršena nabavka i montaža šest novih stolica za pretkliničke i kliničke vježbe.

III. FARMACIJA

1. Nastavni plan i program usklađen s bolonjskim preporukama.
2. Dovođenje administrativno-pravnoga ustroja studija.
3. Zamjenik voditelja studija uključen u međunarodnu suradnju poticanja izvrsnosti farmaceutskih fakulteta.

IV. STRUČNI STUDIJ

1. Smanjenje troškova vanjske suradnje.
2. Pojačano angažiranje nastavnika iz Splita.
3. Izrada plana i programa sveučilišnoga studija.
4. Početak suradnje s Visokim učilištem u Bjelovaru.

V. POSLIJEDIPLOMSKI STUDIJ

1. Stvoreni uvjeti za osnivanje Doktorske škole.
2. Podnesen prijedlog za još jedan novi doktorski program.
3. Smanjeni troškovi i plaćanje prilagođeno zakonskim okvirima.
4. Moderniziran sustav recenziranja i ocjenjivanja prijava tema.

prof. dr. sc. Matko Marušić
Dekan

Kazališni podsjetnik na trinaest sretnih godina

Ovako je počelo...

U prostorima Hrvatskoga narodnog kazališta u Splitu proslavljena je 26. ožujka 2010. trinaesta obljetnica samostalnosti Medicinskog fakulteta u Splitu. Svečani program za brojne uzvanike vodila je prekrasna gospođa Ivana Pletković, a nazočne su prigodnim govorom pozdravili strašni dekan, prof. Matko Marušić, i ozbiljni rektor, prof. Ivan Pavić. Dekan je nazočne uvalio u totalni crnjak svojom procjenom kako nam je Faks na razini trećeligaških Raščana i kako se moramo još mnogo truditi da uđemo u Ligu prvaka, spikama o tome kako nam na Faksu treba više projekata, više radova i kako moramo raditi više i bolje. Samo je još nedostajalo da spomene recesiju i rebalans proračuna pa da nazočni izvrše kolektivno samoubojstvo. Nazočne je malo vratio u život rektor, koji je odmah pošteno priznao da se ne razumije u sport i da nije tako elokventan kao naš dekan pa je pročitao lijepi govor u kojem Fakultetu čestita na mnogobrojnim uspjesima.

Splitski liječnici pjevači opjevali su naš jubilej, a u stankama između njihovih pjesama prof. Mirjana Rumboldt, predsjednica Povjerenstva za dodjelu nagrada i priznanja, uručila je niz nagrada zaslužnima. Kraljević Jasenka, Radić Marina i Petrović su kao najbolji studenti u prethodnoj akademskoj godini dobili pohvalnice i monografije fakulteta. Docent Julije Meštrović odnio je nagradu za najboljeg nastavnika, a dr. Marisa Klančnik za najbolju suradnicu u nastavi akademskoj godini 2008./2009. prema ocjenama studentske ankete. Prema istoj anketi Katedra za anatomiju ocijenjena je najboljom. Dok je preuzimao plaketu, prof. Ivica Grković se zahvalio vrijednim asistentima koji su najzaslužniji

Splitski liječnici pjevači

za ovu nagradu, a nije propustio naglasiti da mu je drago da je Anatomija ove godine bolja od Patologije za koju je ova nagrada proteklih godina bila poslovično rezervirana. Ipak je sve zamolio da razmisle što se zbiva na jednom medicinskom fakultetu na kojemu je Anatomija najpopularniji predmet ...

Profesor Janoš Terzić nagrađen je pohvalnicom za najbolji znanstveni rad u protekloj godini, a Dalibora Rako preuzela je plaketu dodijeljenu profesoru Igoru Rudanu za najproduktivniji znanstveni projekt. Dvije nagrade dobio je profesor Stipan Janković – plaketu za najbolji nastavni tekst u prošloj godini i plaketu za posebni doprinos jačanju ugleda našega fakulteta, što je popratio ganutim i motivirajućim govorom.

Nagrade prof. Jankoviću

Nakon dodjele nagrada profesor Damir Sapunar predstavio je nove mračne mrežne stranice Fakulteta, forum i fakultetsku *Facebook* stranicu. Rekao je da su moderni alati za komunikaciju uvedeni ponajprije zbog bolje komunikacije sa studentima. Izgleda da se nije sjetio da će nam studenti sada imati razlog više da na vježbama u informatičkim učionicama umjesto proučavanja nastavnog gradiva vise na *Facebooku*. Tijekom objašnjavanja zašto je napravljena treća promjena izgleda mrežnih stranica otkako su prvi put urađene, profesor je objasnio da se i garderoba mijenja svakih pet godina, pa da je red da se tom frekvencijom mijenja i izgled mrežne stranice. Sve žene su se slatko nasmijale. Profa očito nije upoznat s činjenicom da se moda mijenja svake sezone; kad bi se garderoba mijenjala svakih pet godina, propala bi svjetska tekstilna industrija.

Na kraju je docent Slaven Kokić zahvalio sponzorima i pozvao ljude na trenutak koji su svi čekali – domjenak. Svi se s gorčinom sjećamo da nam je zbog štednje ukinut božićni domjenak pa je gladna fakultetska radna zajednica oduševljeno pozdravila novog prodekana za financije, koji nam je omogućio besplatnu hranu i vratio nam osmijeh na lica.

Budući da se klin klinom izbija, crni rižot s bobom i crno vino pomogli su nazočnima da zaborave one dekanove crne slutnje o crnoj budućnosti koja nas čeka ne budemo li godišnje publicirali tri CC članka po istraživaču. Do dugo u noć u kazalištu smo slavili trinaest sretnih godina Fakulteta, većinom se čudeći kako su neka zrna "riže" u rižotu vrlo uspješno velika.

doc. dr. sc. Livia Puljak

A sad zdravica

Druženje

Tulum

Novo ruho fakultetske mrežne stranice

Rad na novim mrežnim stranicama vratio me u doba pionirskih pothvata na našem faksu; doba razvlačenja mrežnih kablova, postavljanja našega prvog servera, linijskih editora html koda, sporih računala i lude zagrijanosti za nove tehnologije. Tada smo podigli i naš prvi server Genom, a s njim i naše prve mrežne stranice. Doba kad su nastale te stranice istinski se može smatrati početkom Internet ere. Tada su prve stranice dobili CARNet, časopis Bug, ali i Medicinski fakultet u Zagrebu. U međuvremenu stranice su se mijenjale nekoliko puta, a posljednji put prije punih šest godina. Očito je bilo krajnje vrijeme za novo ruho naših mrežnih stranica, a to je ujedno bila i moja prva želja kad sam se prihvatio posla pomoćnika Dekana za informatizaciju. Poslu smo pristupili ozbiljno, angažirali naš omiljeni dizajnerski tim iz Offstudija, isti onaj koji je napravio vizualni identitet Croatian Medical Journala. Cure koje od milja zovemo "Offsice" toliko je oduševio zadatak da su nam dizajnirale i promidžbene majice mrežnih stranica Fakulteta. Tehničku izradu povjerili smo firmi Globaldizajn, koja naše stranice održava od 2004. godine. Rezultat tog posla donio je neke bitne novosti: stranice na engleskom jeziku, intranet, pretraživanje, forum i čak Facebook kanal. Posao nije bio lak i jednostavan. Ipak se tijekom godina prikupilo podosta materijala koji je trebalo prenijeti na nove stranice. Bojan Završek je svojim sporim, ali upornim ritmom ipak stizao ubaciti sve materijale. Davor Lukšić je paničnim glasom stalno provjeravao pridržava li se Globaldizajn svih stavki potpisanog ugovora. Lani Bošnjak jedino je bilo važno da se na stranicama njezinoga Ureda za znanost nađe slika Hala 9000 (da stvar bude gora, usput me pitala znam li tko je Hal 9000, što stari ljubitelj sci-fi-ja može doživjeti samo kao tešku uvredu). Dalibora Rako je brzinom svjetlosti prevodila ogromne količine teksta na engleski jezik, a Irena Grković je svemu dala notu izvornoga govornika. Naša kontakt osoba u Globaldizajnu često je upadala u letargiju iz koje bi je jedva probudilo desetak telefonskih poziva u nizu. Ipak, mora se priznati, na kraju su riješili sve naše zahtjeve. Na kraju smo u petak 26. 3. na lijepoj proslavi Dana fakulteta pustili stranice u cyberspace u nadi da će ih zavoljeti oni kojima su i namijenjene – naši studenti. I tada sam zadovoljan obavljenim poslom odlučio idući dan otići u kino gdje mi je u redu za karte prišao kolega s Križina i upitao me: "Što ima novog na Faksu? Vidim da ste sj..... web!!"

prof. dr. sc. Damir Sapunar
Pomoćnik Dekana za informatizaciju

Novo sučelje fakultetske mrežne stranice koju je dizajnirao Offstudio, a javnosti je prikazana u ožujku 2010.

Prvo sučelje fakultetske mrežne stranice koju je još 1995. prof. dr. Damir Sapunar dizajnirao i lansirao u cyberspace.

Kritički osvrt na 13 godina Fakulteta

Na Dan Medicinskog fakulteta u Splitu, 27. ožujka 2010., proslavili smo svoju 13. obljetnicu i stvarno imamo razloga za hvalu. Brojni uspjesi koje postižemo u našim uvjetima čine da i mi i drugi ponekad iskreno pomislimo da je ovaj fakultet najuspješnija sastavnica Sveučilišta u Splitu. To možda i jest točno, ili jako blizu objektivnoj istini, ali – nije dovoljno. Lako je biti najbolji, teško je biti dobar!

Ključno je, dakle, pitanje, što znači biti dobar? Medicinski fakultet u Splitu drži da biti dobar znači biti barem "srednji europski". Vrsnoća fakulteta ne procjenjuje se ni samohvalama, ni komplimentima drugih, nego objektivnim mjerilima među kojima su najvažnija tri: uspješnost studenata nakon diplomiranja, broj i vrijednost međunarodno vidljivih znanstvenoistraživačkih izvješća i iznos novca dobivenog na međunarodnim natjecanjima za financiranje znanstvenih istraživanja. Prvi se parametar u nas uopće ne prati, čak se najčešće i ne razumije njegovo značenje. Međunarodnog novca jesmo zadobili nešto malo za edukaciju, ali nimalo na osnovi vrijednosti predloženih istraživanja. U godini 2009. istraživači Medicinskog fakulteta objavili su 116 članaka u časopisima koji se citiraju u elitnoj bibliografskoj bazi podataka Current Contents, što je jako mnogo u usporedbi s drugim hrvatskim fakultetima, ali, po istraživaču, čini otprilike trećinu produkcije Medicinskog fakulteta u njemačkom gradu Ulmu.

Bili mi, dakle, u Splitu i Hrvatskoj možda i najuspješniji, razloga za pravo, europsko zadovoljstvo nemamo. Našu brigu posebno pojačavaju razlozi zaostajanja za srednjom europskom razinom. Tu prije svega pripada odnos prema radu i radnom vremenu, koji je daleko ispod ležernih europskih standarda. Najpogubniji je, ipak, odnos prema funkciji – misiji Fakulteta: većinom se gleda vlastiti interes, a ne shvaća se da se sve, uključujući i vlastiti interes, može ostvariti samo zajedništvom i brigom za zajednički uspjeh. Sebičnost razara sve, uključivši i rezultate te iste sebičnosti. Fakultet, odnosno sveučilište kao civilizacijsko dostignuće, nije mjesto gdje se zarađuje novac! Novac se zarađuje u poduzetništvu i bankarstvu, a ne na mjestu intelektualnoga puta u nepoznato, ne na učenicima i studentima, na mladim ljudima koji čeznu za našom pozornosti i vođenjem. Vođenje mladih ljudi ne može biti izvor posebnih prihoda! Fakultet nije čak ni mjesto gdje se "traži posao jer nema boljega (isplativijega)", a to vrijedi čak i za njegove službenike. Raditi na sveučilištu, a ne biti posebno uspješan, do kraja radnoga vijeka težiti spoznaji, znanju, otkrićima i prijenosu znanja i kulture na one koji dolaze poslije nas, ne samo da stvara nezadovoljstvo u neuspješnih nego ih i čini tužno-smiješnima. Zar ikome tko slabo pjeva ili ne voli pjevati

pada na pamet da se zaposli u operi? Ili onome tko nema pojma o nogometu ili ga nogomet ne zanima da traži posao u Hajduku? Čini se smiješnim, ali na sveučilištu tome nije tako: previše njih misli da su dobili mjesto u hladovini gdje će s vremenom, ljubaznošću i uslugama polako napredovati do visokih titula i dobrih plaća, a usput će još i dobro zaraditi na onima koje uče. Iako u nas najčešće istina, to je ipak teška zabluda, jer takvi ljudi nisu uspješni nego su nesretni – jer znaju da drugi znaju istinu o njima, kao i oni sami: operni pjevač, a ne zna pjevati.

Fakultet je mjesto užitka, radosti hrljenja na posao, druženja, rada i suradnje s najinteligentnijima i najmarljivijima, nepresušno vrelo intelektualnih izazova i nade da će izazovi postati rezultat, rezultat važniji za čovječanstvo nego li za nas same. Rad na sveučilištu, možda jedini ili barem najtrajniji od svih drugih poslova, omogućuje čovjeku da istraži svoje krajnje domete, intelektualne, radne, vrijednosne, moralne i društvene.

Dugačak je još naš put u Europu. Doduše, možemo joj se pridružiti politički i radovati se što će nam dati novčanu pomoć; možemo joj se pridružiti afektivno i radovati se da se ostvario tisućljetni hrvatski san; ali stvarno priključenje Europi ne znači čak ni prihvaćanje njezinih zakona i standarda, nego – postizanje njezinih rezultata! A mi smo još daleko od toga, čak i onda kad smo najbolji u Splitu i okolici.

Što nam je činiti? Prvo – shvatiti prirodu posla kojim se bavimo i ne iznevjeriti ni sebe ni taj posao. Rad na sveučilištu, ponavljam, nije "nalaženje zaposlenja", nego Božji dar. To ne znači da svaki dan Gospodinu moramo zahvaljivati na tom daru, ali znači da se moramo zapitati jesmo li sretni kada idemo na posao. Ako nismo, nešto s darom nije u redu. Moramo se zapitati o kriterijima rada, napredovanja i ocjenjivanja kojima se služimo, ali i onima kojima stremimo, i shvatiti da su samo oni europski dostojni ljudi koji drže da su Europljani. Radni (istraživački) rezultati ne služe da se napuni propisani minimum i promakne se u više zvanje (i veću plaću), nego moraju biti prirodan i objektivan rezultat znatiželje istraživača Božje tajne i dobrote Učitelja od kojega nema višega.

Na proslavama dana fakulteta govore se samo lijepe stvari, ali ovu brigu i ove nepovoljne vijesti ja ovdje izgovaram ne zato što želim biti kritičan i mračan nego zato što držim da smo dovoljno dobri da je došao trenutak kad možemo stvarno objektivno pogledati gdje smo, što smo i kuda idemo. Tako nećemo izgubiti ni put ni motiv, a dobit ćemo rezultate.

prof. dr. sc. Matko Marušić
Kritični Dekan

FOTO ŽULJ

Na samom uzlazu u zgradu Fakulteta već mjesec dana dobrodošlicu nam svaki dan poželi naš dragi NSSO (Neidentificirani SamoStojeći Objekt). Prošli tjedan mu se pridružio prijatelj, još jedan NSSO, ali manjih dimenzija i crne boje. Ako znate naziv, svrhu i vlasnika ova dva NSSO-a, javite se Uredništvu. (Oprez, možda crna kutija bilježi dolaske, odlaske i aktivnost zaposlenika ka ona crna kutija šta bilježi tehničke aktivnosti i glas pilota u avionu. Pa vi pazite hoćete li kasnit na posal, zabušavat i pričat po dvi ure na telefon s prijateljima u Argentini.)

Reakcija na SWOT analizu

U PROŠLOM BROJU GLASNIKA OBJAVLJENA JE SWOT ANALIZA FAKULTETA, U KOJOJ SU SVI ZAINTERESIRANI POZVANI DA JE KOMENTIRAJU, KRITIZIRAJU I NADOPUNE PREMA POTREBI.

Jedina reakcija: prof. dr. sc. Veselin Vrebalov-Cindro

Kao “čisti kliničar” mislim da mogu dati prijedloge za SWOT analizu, koje dijele i neki moji kolege s Klinike. Naime, kad se priča o Klinici, obično se čuju mišljenja kolega sa samo nekih odjela, kao što su Radiologija, Onkologija, Patofiziologija, koji su dosta bučni, ali nisu sasvim izraz nas “potpunih kliničara”.

Treba uvijek imati u vidu da su kliničari stalno zauzeti svojim poslom kliničkog pregledavanja (rada na Klinici, ambulantnih pregleda, specijalnih pretraga, pa čak - ako vrijede i ako su traženi - i rada poslije podne u privatnim ordinacijama, kako bi “nešto zaradili”). Kliničari su nosioci rada u svojim bolničkim odjelima, ali i nosioci suradnje Fakulteta i KBC-a Split, dviju ustanova koje ne mogu jedna bez druge. Do sada su uglavnom postojala dva pola na relaciji kliničari – predkliničari, između kojih je postojao više latentni ili pravi sukob nego suradnja. Na taj način došlo je do toga da “svatko obrađuje svoj mali vrt” (da li je to “aparthejd“?).

U ovom kontekstu, ovo su moji prijedlozi za SWOT analizu Fakulteta:

(S) (snaga)

1. Dobar stručni i znanstveni kadar (i Fakulteta i KBC-a).
2. Nužnost suradnje Fakulteta i KBC-a, za što postoji čak i zakonska obveza.
3. Zajedničko rješavanje problema Fakulteta i KBC-a.
4. Dobra opremljenost aparaturom KBC-a.
5. Praktična nastava iz kliničkih predmeta ne može se vršiti nigdje nego samo u KBC-u.
6. Pretkliničar kod kliničkih ispitivanja ne može dobiti nigdje materijal za svoja ispitivanja, nego samo u KBC-u.
7. Blizina Fakulteta i KBC-a.

W (slabost)

1. Kliničari su zauzeti s klinikom pa i nekim drugim radom.
2. Ne-kliničari žive u nekom svom svijetu (samozadovoljnosti).
3. Neki ne-kliničari surađuju s drugim bolničkim ustanovama, umjesto s KBC-om Split.
4. Broj studenata na kliničkim vježbama postaje prevelik; skupine studenata su prevelike pa opada kvaliteta kliničkih vježbi.
5. Broj nastavnih sati, odnosno broj bodova po Bolonjskom procesu, za kliničke predmete je malen.
6. Loše materijalno stimuliranje nastavnika.
7. Loše stimuliranje od strane Fakulteta za znanstveno napredovanje ako ne pripadaš niti jednoj struji (nema pomoći od ne-kliničara u izradi znanstvenih radova, iako se ne-kliničari uglavnom bave znanošću i imaju “putove tiskanja znanstvenih radova”).

O (prilike)

1. Nema u Hrvatskoj Fakulteta i KBC-a koji bi mogli imati tješnju suradnju nego što je to slučaj u Splitu.
2. Mogućnost ispreplitanja KBC-a ljudima “s fakulteta”.

T (opasnosti)

1. Profanizacija i trivijalnost (lako dobivanje titula, a s druge strane da ne-kliničari pišu radove na teme kao što su “utjecaj mjesečevih mijena na pubertet u mravi” koje služe samoj sebi).
2. Inaktivacija kliničara (studenti mu samo smetaju).
3. Rutinsko “otaljavanje” svog rada.

Poboljšanje suradnje i približavanje Medicinskog fakulteta i KBC-a Split

Medicinski fakultet sastoji se od triju velikih cjelina: a) ustanove koju nazivamo Fakultetom, koja obuhvaća pretkliničke predmete, istraživačke laboratorije, administraciju i nastavne prostore, b) KBC-a Split koji čini nastavnu bazu za kliničke predmete i c) Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije koji osigurava nastavu javnozdravstvenih predmeta. U toj naizgled jasnoj podjeli, međutim, kriju se tri ustanove koje su, na žalost, administrativno potpuno odvojene i malokad se sve tri shvaćaju kao cjelovit Fakultet. A cjelovit Fakultet one jesu i morale bi biti! Bez jedinstva, ili barem visoka stupnja sinkronizacije svih triju u medicinskoj izobrazbi – Medicinskog fakulteta zapravo nema. Potpuno je pogrešno, i strateški vrlo opasno, pod Medicinskim fakultetom podrazumijevati samo njegov pretklinički dio. Takav stav, psihološki, stručni, politički ili administrativni može samo unazaditi, pa i uništiti cjelovitost i vrsnoću medicinske izobrazbe. Svi medicinski fakulteti u Hrvatskoj, pa tako i naš, polusvjesno, neoprezno i nespretno balansiraju nad provalijom raspada i propasti sadržanoj u tom trijasu, a nitko nije tom problemu posvetio dužnu pozornost.

Promjena zakona i ustroja državnih ustanova nije jednostavan posao, pa radikalne promjene u tom smjeru ne možemo očekivati. Sinkrono djelovanje tih “triju medicinskih grana” nužno je za održanje i promicanje kvalitete nastave, znanstvenoga i stručnog rada, a desinkronizacija uzrokuje zaostajanje svake od njih, nepostojanje zajedničkih strateških ciljeva i smanjenje ukupne kvalitete rada. Iluzija da će pojedinačno i same napredovati bez drugih dviju sasvim je iracionalna, što je lako zaključiti iz postulata razvoja suvremene medicine, a još lakše iz analize stanja tih naših ustanova prema europskim kriterijima.

Samo najveće moguće zajedništvo, zasnovano na kriterijima izvrsnosti i zajedničkim ciljevima poboljšanja vrsnoće može donijeti nužne standarde i napredak. Samo spoznaja “mi smo Medicinski fakultet”, “mi smo akademska zajednica” i “mi smo znanstvenoistraživačka i visokoškolska ustanova” može te tri grane sačuvati od provincijalizacije i propasti nakon pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji.

Iako su u Splitu odnosi među trima rečenim ustanovama dobri, stanje nije dobro, a budućnost nije nimalo obećavajuća. Polazeći od pretpostavke da potreba za postojanjem što boljšeg Medicinskog fakulteta ne može biti riješena željom da se tri ustanove administrativno udruže (ideja o Sveučilišnoj bolnici kojom upravlja “Fakultet” neostvariva je), mora se ozbiljno raditi na najvećem mogućem približavanju. U tablici su izložene neke zamisli koje se odnose na približavanje

“Fakulteta” i KBC-a Split. One ne moraju biti ni dobre ni moguće, ali barem otvaraju priliku za razmišljanje i raspravu. A to je jedini način da se problemi sagledaju, počnu rješavati i riješe. Naša budućnost je u našim rukama i mi o njoj odlučujemo.

PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE SURADNJE I PRIBLIŽAVANJE MEDICINSKOG FAKULTETA I KBC-A SPLIT

Što nudi Fakultet	Što nudi KBC
Opći odnosi i akti	
Ravnatelj (njegov zamjenik) član Dekanskog kolegija	Dekan (prodekan) član Upravnog vijeća KBC-a
Preispitivanje i dorada Statuta zbog približavanja i jačanja suradnje	Preispitivanje i dorada Statuta zbog približavanja i jačanja suradnje
Sastavljanje detaljnog ugovora o suradnji i upravnom približavanju	Sastavljanje detaljnog ugovora o suradnji i upravnom približavanju
Definiranje zajedničkih i posebnih naziva za međunarodno predstavljanje	Definiranje zajedničkih i posebnih naziva za međunarodno predstavljanje
Sastanak dviju uprava svakih 6 mjeseci	Sastanak dviju uprava svakih 6 mjeseci
Nastava	
Što nudi Fakultet	Što nudi KBC
Prioritet članovima KBC-a u izboru u zvanja	Poticanje zaposlenika KBC-a da rade na Fakultetu
	Omogućavanje i regulacija usavršavanja u inozemstvu, sudjelovanje na tečajevima i kongresima
Intenzivno uključivanje studenata 5. i 6. godine u rad KBC-a	Prostor za svlačionice za studente, pravilnik o stvarnom uključivanju studenata u rad liječnika
Oživljavanje, osuvremenjivanje rada knjižnica na Križinama i Firulama (nabava opreme)	Središnjoj medicinskoj knjižnici (onoj “na Fakultetu”) prepuštaju se prostori, oprema i osoblje na upravljanje
Uspostavljanje i rad (nabava opreme) Laboratorija kliničkih vještina	Dodjela prostora i omogućavanje da odabrani nastavnici rade u Laboratoriju
Ispit OSCE (Objektivni, strukturirani klinički ispit)	Prostor (Laboratorij kliničkih vještina), pravilnik za liječnike KBC-a (npr. polaganje svakih 5 godina)

Nastavni plan i program studija Medicine i Dentalne medicine prilagođeni europskim standardima

RAZLOZI PROMJENE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA

Ukidanje pripravničkog staža i njegovo integriranje u nastavni plan i program šestogodišnjeg studija Medicine i Dentalne medicine bio je glavni razlog značajne promjene kurikulumu ovih dvaju studija. Na to nas obvezuju odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, koji je Hrvatski sabor donio 2009. godine.

KLINIČKA ZNANJA I VJEŠTINE

Uz poštivanje bolonjskih pravila i načela studiranja prepoznata je potreba povišenja razine kliničkih vještina studenata Medicine i Dentalne medicine, a osnovni elementi bivšeg stručnog staža ugrađeni su u planove šeste godine kao 'kliničke rotacije'. Odabir toga oblika nastave zasniva se na shvaćanju medicinske edukacije kao izvora a) znanja (engl. knowledge), b) vještina (engl. skills) i c) stavova (engl. attitudes), gdje kliničke rotacije, na kraju studija, integriraju prethodno stečena znanja, vještine i stavove u liječničku brigu o konkretnom pacijentu. Kliničke vještine, klinička propedeutika i klasični klinički predmeti odvijat će se tako da stjecanje vještina započinje vježbanjem na anatomske preparatima, preko modela do pacijenata, rastući postupno prema Katalogu vještina do najsloženijih zahvata u šestoj studijskoj godini.

VERTIKALIZIRANI PREDMETI

Osim navedenog, značajna promjena je i u 'vertikalizaciji' predmeta Psihološka medicina, Medicinska humanistika i Znanstvena metodologija, koji obuhvaćaju čitav niz sadržajem povezanih predmeta s ciljem formiranja ispravnih profesionalnih stavova. Tako predmet Medicinska humanistika objedinjuje predmete Uvod u medicinu, Medicinsku sociologiju, Medicinsku etiku, Povijest medicine i Medicinski engleski. Predmet Znanstvena metodologija obuhvaća predmete Uvod u znanstveni rad u medicini, Medicinsku statistiku, Medicinsku informatiku te načela medicine zasnovane na dokazima (Evidence Based Medicine), procjenu vrsnoće zdravstvene skrbi i Diplomski rad. Prvi dio nastave tijekom prvih 5 studijskih godina studenta priprema za istraživački rad u biomedicini, a drugi dio, na šestoj studijskoj godini, obuhvaća izradu diplomskog rada.

Pomoć u obnavljanju dozvola za rad (licencija)	Pravilnik o sustavu obnavljanja dozvola za rad koji uključuje sudjelovanje "Fakulteta"
Struka	
Što nudi Fakultet	Što nudi KBC
Predavanja, tečajeve i međunarodnu izobrazbu potrebne KBC-u	Osigurati će da njegovi zaposlenici dolaze na izobrazbu, planski i ciljano odabrani
Prema potrebama KBC-a organizirati će stručno usavršavanje	Omogućiti će stručno usavršavanje prema specifičnom zajedničkom planu
Pomoć u nalaženju i odabiru odgovarajućih stručnjaka	Zajednička izrada pravilnika o specijalizacijama i zapošljavanju
Za 5 najboljih studenata svake godine besplatan poslijediplomski studij i izrada doktorata	Nakon obrane doktorata dobivaju specijalizaciju
Potpuna izobrazba tima iz KBC-a za uspostavljanje sustava kontrole kvalitete skrbi i pomoć u izradbi svih dokumenata	Imenovanje tima koji će se obrazovati, izraditi dokumente i obavljati posao
Znanost	
Što nudi Fakultet	Što nudi KBC
Izobrazba, regulacija i nadzor kliničkih pokusa	Uspostavljanje Centra za klinička istraživanja i medicinu zasnovanu na dokazima
Sve usluge vezane za medicinu zasnovanu na dokazima (Cochrane)	Kao u prethodnoj točki
Međunarodni projekti za poticanje struke i znanosti (usluga traženja i pisanja)	Uspostavljanje znanstvene jedinice, omogućavanje osoblju da sudjeluje u projektima
	Donošenje pravilnika o stručnom i znanstvenom usavršavanju osoblja KBC-a
Individualna briga za zaposlenike KBC-a	Detaljan plan znanstvenog i stručnog usavršavanja, odgovarajući pravilnik
Osnivanje zajedničke službe za pomoć u pisanju znanstvenih članaka i međunarodnih projekata	Osnivanje zajedničke službe za pomoć u pisanju znanstvenih članaka i međunarodnih projekata (u prostorima Znanstvene jedinice)

prof. dr. sc. Matko Marušić
Dekan

SKUPNI ISPITI ZNANJA I VJEŠTINA

Značajna je novina na studiju Medicine da nakon prve tri godine studija studenti polažu prvi Skupni ispit znanja (SIZ-1), a na kraju studija Skupni ispit znanja-2 (SIZ-2) i Skupni ispit vještina (SIV) koji će se organizirati po principima organizacije ‘objektivnoga strukturiranoga kliničkog ispita’ (OSKI). Pristup ispitima uvjetovan je položenim svim pojedinačnim ispitima koji su propisani za prve tri, odnosno druge tri godine integriranog studija. Za SIZ-1 postoji samo jedan ispitni rok u godini, u rujnu. Student koji ne položi SIZ-1 moći će nastaviti studij, ali SIZ-1 mora položiti prije SIZ-2 i SIV. Znanja, vještine i stavovi potrebni za uspješno polaganje SIZ-2 i SIV integrirat će se na nastavi kliničkih rotacija i vrijedit će 25 ECTS-bodova.

TKO JE OBUHVAĆEN NOVIM NASTAVNIM PLANOM I PROGRAMOM

Novi plan i program se od 1. listopada 2010. primjenjuje na sve četiri prve studijske godine, što znači da će samo studenti koji na jesen upisuju petu i šestu studijsku godinu studij završiti po starom planu i programu i da će morati obaviti obvezatni pripravnički staž. Za ostale studente vrijedit će novi nastavni plan i program. Više informacija o novom nastavnom planu i programu može se pronaći na našoj novouređenoj mrežnoj stranici, a dekan i prodekan za nastavu i studentska pitanja na raspolaganju su vam za objašnjenje svih detalja.

prof. dr. sc. Ivica Grković
Prodekan za nastavu i studentska pitanja

Medicinska humanistika – nova katedra i novi kolegiji

Edukacija je namjerno prenošenje znanja i vještina s ciljem da ono naučeno otvori vrata za interakciju s nepoznatim, a da poznato pritom bude tretirano što je savršenije moguće. Liječnici suočeni s nepovoljnijim ekonomskim okruženjem, s depersonaliziranim i tehnički složenim sustavom zdravstvene zaštite, pravno nedovoljno zaštićeni te suočeni sa sve većim pritiskom traženja odgovora na sva životna pitanja u genskom i molekularnom svijetu nisu uvijek u stanju učiniti za sebe i svoje pacijente ono što bi htjeli. U interakciji s pacijentima također veoma često dolaze u dodir i s pitanjima na koja ne znaju odgovore te na razmišljanja koja nisu poput njihovih. Da to “nepoznato” ne bi smanjilo njihovu moć prosudbe, stručnost te ljubav prema poslu koji rade i da okruženje, tehnički razvoj i stres brzine života i liječenja ne bi dehumanizirali buduće liječnike, smatramo da će edukacija iz medicinske humanistike, kao i integracija humanističkoga medicinskoga nastavnog plana i programa pomoći razvijanju i njegovanju vještine promatranja, analize, suosjećanja, promišljanja i samorefleksije kod studenata te budućih liječnika. Uz te vještine, potrebne za humanu medicinsku skrb, želimo istaknuti da je uistinu pacijent, a ne bolest u centru liječnikova djelovanja.

Rasprave o medicinskoj humanistici na ovom fakultetu počele su prije nekoliko godina s nastojanjima pojedinaca da vertikaliziraju nastavu iz medicinske etike kroz svih šest godina studija Medicine. Upornim promicanjem novih ideja i trendova u modernoj medicinskoj edukaciji od strane novog dekana, prepoznatih i od novog rukovodstva Fakulteta, i odlukom Fakultetskoga vijeća, ove školske godine, na studiju Medicine uveden je novi kolegij - Medicinska humanistika,

te započet projekt njegova osmišljavanja i implementacije. U tu je svrhu okupljena mala grupa nastavnika – entuzijasta sa splitskoga fakulteta, ali i ostalih domaćih i međunarodnih sveučilišta, osnažena mladim i u tom pogledu već obrazovanim kolegama koji su za zadatak imali izraditi koncept kurikulumu predmeta i način njegova izvođenja. Na čelu s Marijom Definis – Gojanović, dosad znanoj studentima s kolegija Sudske medicine; profesoricom koja je u zadnjih nekoliko godina ocijenjena najboljim ocjenama za predavača na studiju Medicine, te s Vladimirom Šimunovićem, Markom Jukićem, Livijom Brisky, Ivanom Kešinom, Jasminom Rogulj, Ivanom Čizmić, Goranom Mijaljicom i Mariom Maličkim, stvorilo se okružje za koje smatramo da će moći učiniti i više od ovdje navedenoga.

Pod plašt katedre došli su dosad postojeći predmeti Uvod u Medicinu, Povijest medicine, Etika i bioetika, Engleski jezik te nekoć prisutna Medicinska sociologija. Sada pod novim nazivom predmeta Medicinska humanistika I-VI, svake će godine studenti Medicine iz jedne druge perspektive biti upoznati sa svojim budućim poslom. Uvod u medicinu, prvi kolegij na studiju Medicine, studente će upoznati ne samo s formalnostima studiranja već i obvezama koje se od njih očekuju i savjetima kako što uspješnije učiti. Kroz Povijest medicine na drugoj godini, Engleski jezik na drugoj i četvrtoj, Sociologiju medicine na četvrtoj, Etiku i bioetiku na trećoj i petoj, te Inspiraciju u medicini na šestoj godini studija, potaknut ćemo studente na razmišljanja o utjecaju njihova rada na život ljudi koji im se obraćaju za pomoć. I premda okvirno neke teme dominiraju na pojedinim godinama, smatramo da smo uspjeli obuhvatiti ono bitno

i ispreplesti sa srodnim pitanjima, kako bi uistinu studenti doživjeli ovih šest predmeta kao jedan neizostavan dio svog obrazovanja.

Na studiju Dentalne medicine provodit ćemo nastavu u okviru sljedećih kolegija: Uvod u dentalnu medicinu i povijest dentalne medicine, Opća i socijalna dentalna medicina te Etika u dentalnoj medicini i bioetika. Kako je kurikulum stručnih studija još u izradi, nadamo se da ćemo uspješno uvesti dinamične i studentima zanimljive kolegije iz područja humanističkih i društvenih znanosti.

Cilj nam je također povećati empatiju, etičko rasuđivanje, poznavanje uloge društva na medicinu kao i utjecaja medicine na društvo, te ostvariti gore navedene vještine u nadi da će studenti s istim oduševljenjem kao i članovi ove katedre dati sve od sebe da oni koji su studirali Medicinu u Splitu budu prepoznatljivi u vremenima koja dolaze, ne samo po stručnosti već i po humanosti i žaru s kojim obavljaju svoj posao.

prof. dr. sc. Marija Definis – Gojanović

Mario Malički, dr. med.

Goran Mijaljica, dr. med.

Splitskih dvanaest

PREDSTAVLJAMO DVANAEST FAKULTETSKIH SPECIJALIZANATA DENTALNE MEDICINE

Danijela Kalibović Govorko i Darko Kero

Ratka Borić i Ivan Brakus

Studij Dentalne medicine na Medicinskom fakultetu u Splitu je 2007. upisala prva generacija studenata. Time se javila potreba za stručnim kadrom za provođenje kliničkih kolegija. U Splitu nije bilo dovoljno nastavnika potrebnih za pokrivanje svih područja dentalne medicine te je bilo potrebno školovati novi, mladi kadar. I tako je pod strogim i pravednim kriterijima izabrano 12 doktora dentalne medicine i poslano na pripadajuće specijalizacije u Zagreb. Izabrano je dvanaest najboljih od najboljih, što je vidljivo iz činjenice da je njihov zbirni prosjek ocjena 4,5, što se ne smije tek olako zanemariti. Ali, tko su oni? Gdje su? Što rade? Govori se o asistentima sa studija Dentalne medicine. I nekim čudom, tu su, a nema ih, samo se priča, a kad ih se i sretne, tek onako slučajno na hodnicima fakultetske zgrade, mnogi se iznenade dok prodekanica s ponosom objašnjava: "Ovo su moji asistenti, tamo negdje na nekoj čudnoj dentalnoj specijalizaciji...". Znači da su ipak stvarni, a ne tek apstraktni specijalizanti o kojima se povremeno govorilo na Fakultetskom vijeću, Dekanskom kolegiju ili na neobveznoj kavi. I zbog svega navedenog vrijeme je da se slikom i pisanom riječju fakultetski specijalizanti dentalne medicine predstavie široj publici Medicinskog fakulteta u Splitu, a s njima i one "čudne" dentalne specijalizacije.

Svih dvanaest specijalizanata upisalo je i doktorski studij, bilo ovaj naš splitski, Biologija novotvorina, što objašnjava pojavu doktora dentalne medicine na poslijediplomskom doktorskom studiju, bilo onaj zagrebački na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu. Specijalizaciju iz dječje i preventivne stomatologije dobila je nježna i ozbiljna Makaranka, doktorica Lidija Gavić, s upisanim doktorskim studijem Biologija novotvorina. Sad je na specijalizaciji u Zagrebu, premda je se nedavno moglo sresti baš ovdje u Splitu, gdje je s docentom Dankom Bakarčićem, koji je 'uvezen' iz Rijeke, uspješno odradila drugi klinički dentalni turnus iz Preventivne dentalne medicine (prvi je bila Karijesologija). Specijalizant obiteljske stomatologije je asistent Darko Kero, također s upisanim doktorskim studijem Biologija novotvorina. Nužno ga je pohvaliti što je savršeno organizirao i vodio kolegij Dentalna morfologija i antropologija, uvodeći strogost i red na praktičnim vježbama rezbarjenja zuba u gipsu, ali sve to pod budnim i stručnim okom prof. Katarine Vilović. Darko je trenutno još uvijek u Splitu, budući je prva tri mjeseca svoje 'specke' doslovno odgوليو na oralnoj medicini, i to na odjelu svoje prodekanice i šefice. Sprema se Darko na jedan malo duži put, na stipendiju u Connecticut, gdje će se pridružiti našim prvim splitskim dentalnim Amerikancima.

Istina je, ima Split i svojih dentalnih medicinaru u Americi koji marljivo rade na doktoratima u labosu prof. Iva Kalajžića. Mora se napomenuti da je ovo novost u dentalnoj medicini jer Split slanjem svojih dentalnih asistenata na stipendije u Ameriku dobiva nešto novo, ono po čemu će i biti prepoznatljiv, a to je znanstvena komponenta koja će naše ljude učiniti kompletnim nastavnicima koji će svoju struku temeljiti na znanstvenoj misli. To je ono što je oduvijek nedostajalo našim domaćim dentalnim medicinarima.

Na specijalizaciji iz oralne kirurgije je asistent Ivan Brakus. Doktorski studij upisao je u Zagrebu, a nedavno mu je prihvaćena i tema disertacije. Livia Cigić, nježna i na prvi pogled pomalo plaha asistentica, specijalizantica je oralne medicine. Ona će jednog dana naslijediti svoju prodekanicu i šeficu (bar se tako priča), a inače je zaljubljenica u svoju struku. Još prije nego što je otišla u Zagreb na specijalizaciju punih godinu dana sa svojom šeficom radila je u ambulanti oralne medicine, gdje je upijala znanja o oralnim lihenima, aftama, Sjoergenima i drugim sindromima, te otišla u Zagreb napravivši nekoliko prvih biopsija. Vjerujte, njezina šefica i mentorica u Zagreb je ne bi pustila da nije savladala abecedu oralne medicine i patologije, a šefica joj je ona za koju se kaže – prva oralna patologinja u Hrvata. Prema tome, razlog dovoljan.

Na specijalizaciji iz ortodoncije su Slavica Pejda i Danijela Kalibović Govorko. Slavica je nekad bila znanstvena novakinja na Stomatologiji u Zagrebu, ali svoju priliku vidjela je u Splitu. Doktorski studij upisala je u Zagrebu. Jedna je od onih naših splitskih dentalnih Amerikanaca. Svoju specijalizaciju je stavila u mirovanje i na godinu dana otišla u Connecticut, gdje radi u laboratoriju prof. Kalajžića na projektu procjene dediferencijacije osteocita, što je odlično i za buduću disertaciju i specijalizaciju. Priznala je da jednom na tjedan prisustvuje stručnim sastancima specijalizanata na klinici tamošnjeg Odjela za ortodonciju. Asistentica Danijela Kalibović Govorko vrijedna je i strpljiva specijalizantica ortodoncije. Dok čeka svoj odlazak u Zagreb, jer ortodoncija je specijalizacija na koju je malo poveći red, uči se oralnoj medicini, pomažući šefici u njezinoj ambulanti. Danijela će zbilja biti jedan od rijetkih ortodonata sa širokim znanjem oralne medicine. Ipak, Danijela ne gubi vrijeme i mudro ga koristi. Prijavila je svoju disertaciju ovdje kod nas u Splitu, budući da je odslušala doktorski studij Biologija novotvorina i sada objavljuje svoje prve CC uratke s najboljom fakultetskom mentoricom, prof. Mirnom Saragom-Babić.

Na specijalizaciji iz parodontologije je samozatajna asistentica Marija Nosić. Doktorski studij upisala je i odslušala u Zagrebu, a prihvaćena joj je i tema disertacije. Na specijalizaciji iz stomatološke protetike su dvije naše asistentice, Antonija Palac i Ratka Borić. Antonija je s upisanim splitskim doktorskim studijem tek nedavno otišla u Zagreb, a do tad je upijala sva protetska znanja u ambulanti našega prvoga pravoga splitskog docenta, doc. dr. sc. Ivana Kovačića. Sve što je naučila s našim

Lidija Gavić, Marija Nosić, Livia Cigić i Antonija Palac

Slavica Pejda

Dario Repić

Ivana Medvedec, doc. dr. Alen Braut, nasmiješeni fantom i Antonija Tadin

mladim docentom i više će joj nego koristiti gore u Zagrebu, jer nemalo biste se iznenadili kad biste ušavši u ambulantu docenta zatekli tihu Antoniju kako ozbiljno i stručno predaje završne protetske radove pacijentima. Svaka čast! Asistentica Ratka Borić, specijalizantica stomatološke protetike, u stvari je Varaždinka koju je ljubav prema splitskoj oralnoj kirurgiji dovela čak na Medicinski fakultet u Split. Doktorski studij završava u Zagrebu. Trebamo se pohvaliti jer će Ratka biti naša prva splitska fakultetska specijalistica. Specijalistički ispit polaže već ovog lipnja.

I na kraju treba spomenuti asistente na specijalizaciji iz restaurativne stomatologije i endodoncije koji su najbrojniji. To su mr. sc. Antonija Tadin, Ivana Medvedec i Dario Repić. Darija se posebno treba istaknuti jer je imao prosjek ocjena 4,88; to je bio najveći prosjek ocjena među kandidatima za specijalizante, što je važno istaknuti jer je prosjek ocjena bio glavni i osnovni kriterij po kojem su izabrani splitski dentalni asistenti. Dario je kao i Slavica zamrznuo svoju specijalizaciju i zajedno sa Slavicom radi u Connecticutu, u laboratoriju prof. Kalajžića. Radi na projektu Koštani regeneracijski potencijal mezenhimnih matičnih stanica diferenciranih iz embrionalnih matičnih stanica u usporedbi s mezenhimnim matičnim stanicama odraslih, iz čega će proizaći zanimljiva doktorska disertacija. Svakako treba spomenuti da smo, zahvaljujući odlučnosti i želji Slavice i Darija, pobili pretpostavljenu hipotezu da će svi oni uteći u privatnike. Ipak je osnovni kriterij izbora asistenata bio odlučujući. I što je najvažnije, uspostavljena je suradnja našeg studija Dentalne medicine u Splitu i Department of Reconstructive Sciences, School of Dental Medicine, University of Connecticut Health Center. Ovo je i više nego vrijedno spomena jer je otvoren put suradnji i učenju jedne nove dentalne medicine. Hvala Amerikancima i prof. Kalajžiću.

Osim navedenih, tu su i kolegice asistentice mr. sc. Antonia Tadin, koja je magistrirala još 2007. godine, radi na objavljivanju radova i prijavi doktorata. Ivana Medvedec upisala je doktorski studij u Zagrebu, ali i prijavila svoj prvi istraživački rad. I ono što se nikako ne smije izostaviti svakako je početak prvih kliničkih turnusa dentalne medicine koji se ne bi mogli održati bez Antonije i Ivane. Bili su to turnusi Karijesologije i Restaurativne stomatologije pod vodstvom doc. dr. sc. Alena Brauta s riječkog studija Dentalne medicine. Asistentice Antonia i Ivana bile su zadužene upoznati studente s osnovama struke i uvesti ih u praktičan rad na pretkliničkim vježbama. Upravo ta dva kolegija možemo smatrati svojevrsnom abecedom dentalne medicine pa je samim time odgovornost bila veća.

Predavanja i seminari prvih kliničkih turnusa na studiju Dentalne medicine održani su u prostorijama Fakulteta, dok su vježbe održane u Stomatološkoj poliklinici u novouređenom prostoru prikladno nazvanom Vježbaonica. Studenti su imali priliku raditi na novim, tek postavljenim stomatološkim stolcima, a posebno je zanimljivo to što su fantomi koji inače glume buduće pacijente postavljeni u identični položaj u kojem će se i pacijenti nalaziti. Naravno da su studenti ugrabili pružene mogućnosti i iskoristili ih na najbolji mogući način savjesno se pripremajući za seminare i vježbe te zaslužili sve pohvale.

Zaposlenjem dvanaest mladih specijalizanata i ulaganjem u njihovo znanstveno i stručno usavršavanje postavljena su nova, visoka mjerila za buduće generacije studenata i doktora dentalne medicine - kako bi se novi slogan studija Dentalne medicine BLISTAVA BUDUĆNOST zajednički ostvario.

prof. dr. sc. Dolores Biočina-Lukenda
Prodekanica za studij Dentalne medicine
Ivana Medvedec, dr. stom.

Novi histološki modeli za nastavu

U akademsku godinu 2009./2010. Katedra za histologiju i embriologiju ušla je obogaćena s pet novih nastavnih pomagala – edukativnih modela koji prikazuju histološku strukturu kosti, kože, mrežnice, glomerula bubrega i jetre. Uvođenjem ovih modela u nastavu htjeli smo olakšati studentima savladavanje "mikroskopskog" gradiva uz pomoć trodimenzionalnih modela. S novim modelima fotografirali smo najbolje studentice iz Histologije i embriologije na studiju Dentalne medicine. Najbolja studentica bila je Katja Miletić, a zatim njezine kolegice Maja Mrdeža, Tina Sladić, Martina Kovačević i Anita Grdović.

prof. dr. sc. Damir Sapunar
Pročelnik Katedre za histologiju i embriologiju

Operacije katarakte ukorak s modernim svijetom

Katarakta ili mrena je zamućenje očne leće s postupnim opadanjem vida, a najčešće je nalazimo među pripadnicima starije životne dobi. U Splitu operacije mrene imaju veliku tradiciju. Splićane su početkom prošlog stoljeća operirali domaći operateri koji su odlazili operirati i u susjedne dalmatinske gradove. Operacija mrene je najčešća operacija u oftalmologiji i jedna od najčešće izvođenih operacija u medicini uopće. Ujedno je i najefektnija operacija jer u jednom danu slijepi čovjek progleda te se samostalno može kretati i uživati dalje u životu. Kako je mrena najčešće bolest starije dobi, navedena operacija znatno uljepšava život starijim ljudima, ali i ukućanima koji se brinu o njima. Indikacije za operaciju su ranije bile kad čovjek potpuno izgubi vid ili kad ga ima manje od 30%. Danas su se indikacije za operaciju promijenile te se može operirati ako mrena smeta čovjeku u svakodnevnom radu, a operater može jamčiti nakon operacije bolji vid. Prije 25 godina ljudi su ležali u bolnici dva tjedna poslije operacije, a danas je ona i kod nas operacija od jednog dana, tj. može se isti dan operirati i poslijepodne ići kući uz sutrašnju ambulantnu kontrolu. Danas na Klinici za očne bolesti u Splitu radimo s najmodernijim uređajima ultrazvučnom metodom, tzv. Fakoemulzifikacijom, gotovo u 100% slučajeva, čime se malo koja očna klinika može pohvaliti. Godišnje se na klinici izvrši oko 1.500 operacija svih vrsta mrena. Uklanjammo zamućenu leću endoskopski kroz rupicu manju od 3 mm, katkada samo 1,8 mm, te ugrađujemo savitljivu umjetnu leću na svoje prirodno mjesto. Operacija je bez šava i pacijent odmah progleda na daljinu bez ikakvih naočala, s odličnim vidom, ako nema drugih očnih bolesti. Mogu se ugraditi multifokalne intraokularne leće kojima se može gledati i na blizinu bez naočala.

Komplikacije same operacije su zanemarive. Pacijent se može već nakon nekoliko dana vratiti svojim svakodnevnim aktivnostima. Sve se to radi u topičkoj anesteziji s anestetičkim kapljicama, a sama operacija kod izvježbanog operatera i uigranog tima traje manje od 10 minuta (nekad i samo nekoliko minuta). Operacija se radi pod mikroskopom; operateru su u "igri" obje ruke, a noge su zauzete upravljanjem mikroskopom i parametrima ultrazvučnog fako uređaja. Više nema nikakvog zaostajanja za modernim svijetom, jer što se radi u svijetu, to radimo i mi na Klinici za očne bolesti u Splitu. Budući da smo vodeći oftalmološki centar u južnoj Hrvatskoj, operiraju se pacijenti ne samo iz Splitsko-dalmatinske županije već i iz šire regije i susjednih županija.

prof. dr. sc. Milan Ivanišević

Prof. dr. Milan Ivanišević, predstojnik Klinike za očne bolesti, s timom operatera za prednji očni segment - doc. dr. Kajom Bućanom, mr. sc. Robertom Stanićem i dr. Aleksejem Medićem, uz moderan fako uređaj za operacije katarakti.

Studenti operiraju na izbornom predmetu Katarakta

Docent Kajo Bučan sa studentima

Studenti na djelu

Praktična nastava

U razdoblju od 18. do 30. ožujka 2010. održana je nastava iz izbornog predmeta Katarakta za studente 5. godine Medicinskog fakulteta u Splitu. Tijekom nastave kroz predavanja, seminare i vježbe studenti su se upoznali s etiologijom, patogeneom i liječenjem katarakte, s posebnim naglaskom na ultrazvučnu operaciju mrežnice i ugradnju suvremenih intraokularnih leća. U sklopu nastave studenti su vidjeli nekoliko filmova operacija snimljenih u operacijskoj dvorani Klinike za očne bolesti KBC-a Split i nazočili su operacijama uživo u samoj dvorani. Posebnost cjelokupnog programa nastave bila je u organizaciji wet-lab-a, zasebnog laboratorija gdje su se odvijale operacije mrežnice na svinjskim očima, koje su bile pričvršćene u plastičnom odljevu orbitalne šupljine, a u obliku ljudske glave. Studenti su pod vodstvom nastavnika i pod operacijskim mikroskopom dobili mogućnost probati aspirirati leću uz uporabu ultrazvučnog aparata za operacije, a potom ugraditi umjetnu intraokularnu leću.

doc. dr. sc. Kajo Bučan, dr. med., oftalmolog i voditelj izbornog predmeta

Tjedan mozga 2010.

(15. OŽUJKA – 20. OŽUJKA 2010.)

Kako ubaciti jaje u bocu

Dječji suholed

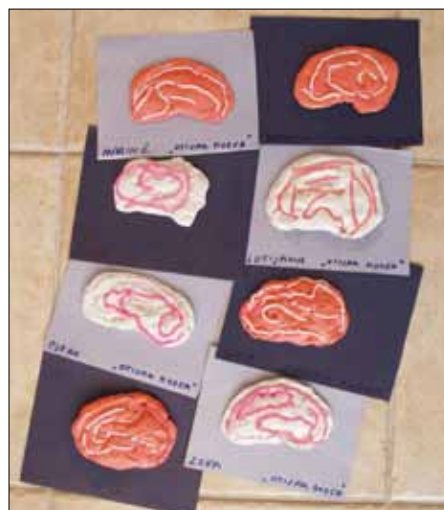
Ove godine smo se po deveti put pridružili cijelom svijetu obilježavanjem manifestacije Tjedna mozga. Radni naslov ovogodišnjeg Tjedna mozga bio je Mozak i kreativnost. Mi smo se kreativno oslobodili i ponudili svekolikom pučanstvu pregršt zanimljivih tema i radionica.

Krenimo redom! Prvi tjedan započeo je izložbom likovnih radova djece korisnika Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom "Zvono" i prigodnim predavanjem Silvane Krnić, dr. med., i prof. Ružice Omahen pod naslovom Djeca s mentalnom retardacijom i Utjecaj umjetnosti u edukacijsko-rehabilitacijskom postupku.

Pod vodstvom akademske slikarice Nataše Ljubetić i prof. likovne kulture Mire Juretić upriličena je likovna radionica za učenike Osnovne škole Pojišan i studente Medicinskog fakulteta u Splitu pod nazivom Mozak i kreativnost. Za srednjoškolce je organizirana video projekcija Nobelovac o mozgu, predavanje prof. Erica Kandela i posjet učenika Druge i Treće gimnazije u Splitu Laboratoriju za poremećaje spavanja Medicinskog fakulteta u Splitu. Ove godine nas je obradovao veliki odaziv naših sugrađana na dvodnevna javna predavanja o poremećajima disanja tijekom spavanja u kojima su kao predavači sudjelovali prof. dr. sc. Zoran Đogaš, prof. dr. sc. Stojan Polić, prof. dr. sc. Goran Račić, doc. dr. sc. Željka Roje, doc. dr. sc. Maja Valić, dr. sc. Ana Jerončić i doc. dr. sc. Renata Pecotić. U predavanjima su sudjelovali i članovi Udruge Apneja, čiji je predsjednik gosp. Marović ispričao dirljivu priču o osobnim iskustvima s apnejom. Nakon predavanja najtraženija osoba večeri bila je Natalija

Tko će brže?

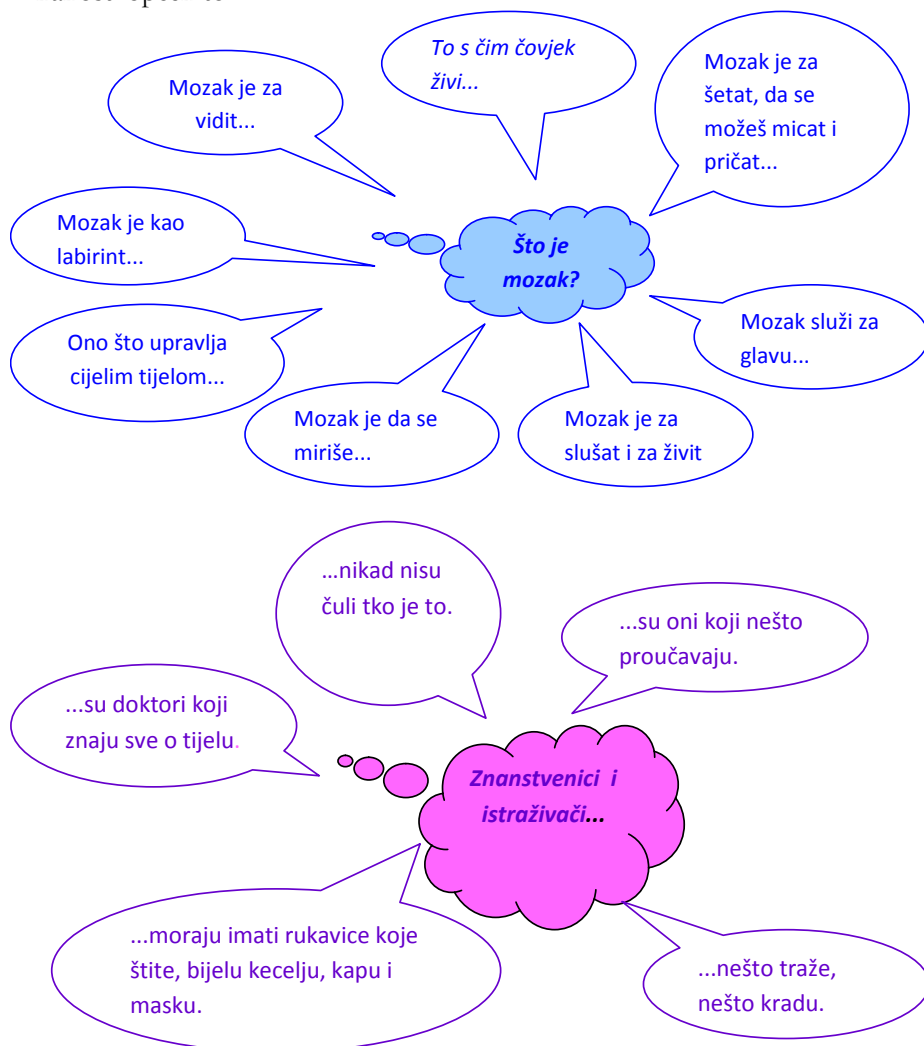
Otisak mozga

Ivković, stručna prvostupnica sestrinstva, medicinska sestra Laboratorija za poremećaje spavanja koja je zaprimila brojne pozive u pomoć naših sugrađana koji imaju problema sa spavanjem. Uz malo pojačanje od strane prof. Anđelka Vrce, neurologa, ove godine smo o problemima spavanja govorili i na Medicinskom fakultetu u Mostaru. Vrijedno je istaknuti da smo na predavanjima o poremećajima spavanja posebno naglasili problem narkolepsije i tako dali doprinos obilježavanju Europskog dana narkolepsije.

O ozljedama glave i mozga na javnom predavanju združenim snagama dviju specijalističkih grana govorili su liječnici Vlatko Ledenko, dr. med. specijalist neurokirurg, i specijalizantice anestezije Vjera Mladinov, dr. med., i Božena Ivančev, dr. med.

Zasigurno je kruna događanja radionica na temu Mozak i osjetila, koju smo za djecu Dječjeg vrtića Murtolica organizirali u vrtiću te posjet djece iz Radionice za potencijalno nadarenu djecu Mimoza našem fakultetu u kojima su sudjelovali prof. dr. sc. Janoš Terzić, prof. dr. sc. Zoran Valić i ekipa Zavoda za neuroznanost (doc. dr. sc. Maja Valić, dr. sc. Renata Pecotić, Ivana Pavlinac, dr. med., i naša vrijedna i nezamjenjiva tehničarka Jelena Baričević).

Za vas smo, dragi čitatelji, odabrali najzanimljivije dječje izjave na temu mozga i znanosti općenito.

Kako nastaje vir

Dječji radovi

Likovna radionica

doc. dr. sc. Renata Pecotić

Veliki tjedan Zavoda za neuroznanost

(22. OŽUJKA – 26. OŽUJKA 2010.)

Nastupno predavanje Renate Pecotić tijekom Velikog tjedna Zavoda za neuroznanost

Neizmjerne mi je čast i zadovoljstvo izvijestiti cijenjeno čitateljstvo o nastavku Tjedna mozga na Zavodu za neuroznanost. Iako smo relativno mlad Zavod (osnovan 2009. godine), naš znanstveno-istraživački rad započeo je u drugoj polovici devedesetih godina povratkom prof. Đogaša iz Sjedinjenih Američkih Država.

Jednom zgodom tijekom poslijediplomskog studija iz kliničke neurofiziologije daleke 2001. godine posjetio nas je uvaženi američki znanstvenik Donald McCrimmon s Northwestern University u Chicagu. Osobno sam mu pokazala naš tek osnovani laboratorij za animalnu neurofiziologiju, koji je imao Faradejev kavez i svega par instrumenata. Oštro je oko iskusnog neuroznanstvenika vidjelo da se u laboratoriju ne radi istraživanje, ali me je utješio i nikad nisam zaboravila da ćemo uz ustrajan i svakodnevni rad “čekati” najmanje 5-6 godina za prvu publikaciju koja će “izaći iz laboratorija”. Poput izjave kakvog proroka, njegove su se riječi zaista obistinile. Naučila sam da je strpljenje najveća odlika koju moraš imati i kojom se moraš naoružati kako bi stigao do nekog cilja. Nije bilo nimalo lako izdržati, ali smo poput kornjače iz čuvene dječje basne o zecu i kornjači kornjačinim korakom gradili put do uspjeha. Godina u kojoj smo konačno u punoj mjeri zakoračili u svijet znanosti bila je 2008. Tada smo se počeli predstavljati kao grupa koja je uspjela spojiti ono što mnogi žele, a to je spoj pretklinike i klinike. Cilj nam je isti, a to je istraživanje neuralne kontrole disanja s bazičnoga neurofiziološkog stajališta u budnosti,

spavanju i anesteziji. Bez lažne skromnosti i pretjerane patetike mogu reći da smo postali mala-velika obitelj koju uz Zorana, Maju, Ivanu, Jelenu, Anu i mene s Klinike čine naši vrijedni anesteziolozi Nenad, Mladen, Vjera i Božena. Nakon Maje, koja je svoj doktorat znanosti obranila u ožujku 2005. godine, u ožujku 2008. godine doktorat znanosti sam obranila i ja. Pored toga, Goran i Ana su svoje doktorate obranili u području medicine spavanja gdje s nama surađuju i brojni kliničari u pojedinim studijama, ali i rutinskom radu s pacijentima. Posebice su tu “otorinci” koje vodi prof. Račić.

Ožujak se i ove godine ponovno pokazao dobitnom kombinacijom jer smo u Velikom tjednu Zavoda za neuroznanost, kako ga je nazvao naš predstojnik Zavoda, prof. Đogaš, uspjeli združiti tri velika događaja: moje nastupno predavanje povodom izbora u znanstveno-nastavno zvanje docentice i obrane doktorskih disertacija Mladena Careva i Nenada Karanovića. Ovim putem zahvaljujem svima koji su bili u prilici i imali želju s nama podijeliti radost Velikog tjedna.

Što reći na kraju? Neuralnu kontrolu disanja istražujemo i dalje, neki radovi su na recenziji, drugi se pišu, neki su u izradi, a dio istraživanja je u fazi planiranja. Naša se priča nastavlja i vjerujemo da će i neki od idućih ožujaka biti ponovno uspješni, a možda će postati i tradicija vrijedna pažnje i njegovanja.

doc. dr. sc. Renata Pecotić

Anatomske muke

Tko se ne sjeća svojih iskustava s anatomije? Debeli udžbenici i atlas, novi jezik koji je trebalo naučiti, strogi profesori i asistenti, stotine sati priprema za kolokvije, vježbe na anatomskim preparatima, miris formalinskih para i trnci u prstima nakon prebivanja po supraoentalnim prostorima, neprospavane noći prije ispita, neizmjeran ponos, olakšanje i status legende u obitelji nakon položenog ispita. Sve je to dio neizostavnog 'anatomskog folklor' koji nam se redovito ukleše u sjećanje na studentske dane. Mnogima je to i prvi susret s onim što mi na Anatomiji zovemo 'anatomski preparat', a zapravo se radi o mrtvom ljudskom tijelu bez kojega su i danas, u 21. stoljeću, nezamislive vježbe iz Anatomije. Neupitne su i dobro obrazložene koristi anatomske sekcije, o tome je publicirano stotine radova u stručnoj literaturi i svaka katedra za anatomiju koja 'drži do sebe' uključuje i taj oblik nastave u svoj program. Ali, bez dovoljnog broja tijela, ni uz najbolju volju nije moguće organizirati kvalitetnu praktičnu nastavu. Činjenica je također da u nas ne postoji tradicija darivanja mrtvog tijela, da samo spominjanje te teme izaziva (tvrdim neutemeljenu i nepotrebnu) nelagodu i odbojnost. Stoga smo prije pet godina odlučili demistificirati tu temu i potpuno otvoreno smo problem nedostatka mrtvih tijela podijelili s medijima. Objavljeno je nekoliko članaka u Slobodnoj, TV Nova je prije tri godine o toj temi snimila i emitirala petominutni prilog na našem fakultetu, razgovarali smo s centrima za socijalnu skrb, obratili smo se svima koji mogu pomoći. Čak smo uz podršku ostalih medicinskih fakulteta u Hrvatskoj bili pokrenuli inicijativu za promjenu Zakona o socijalnoj skrbi u Saboru. Mnogi su bili skeptični, plašili su nas mogućim negativnim reakcijama javnosti.

Ali, dogodilo se upravo obrnuto! Nije bilo nepovoljnih reakcija, zapravo se prvi put dogodilo nešto o čemu smo do nedavno mogli samo sanjati. Rodbina je odlučila poštovati za života izrečenu želju pokojnice da tijelo donira Medicinskom fakultetu. Zahvaljujući toj i još dvjema donacijama, stanje s anatomskim preparatima se značajno poboljšalo. Studenti prve godine uz pomoć asistenata i demonstratora ponovno izvide anatomske sekcije i rabe taj 'svoj' preparat za praktično učenje. Mnogi studenti su tijekom nedavno održanog turnusa

An@tomed: uvid u anatomske tajne ljudskoga tijela

iz Anatomije ostajali nakon vježbi samo da mogu dovršiti započetu sekciju. Kvaliteti njihova rada divio se i profesor Bruce Fenderson, kolega anatom iz Sjedinjenih Država, koji je bio gost-predavač na 'Flexner' simpoziju.

Vjerujemo da je tom pozitivnom trendu i odnosu prema anatomskim preparatima pomogla i nabavka grobnice na groblju Lovrinac koja je u vlasništvu Medicinskog fakulteta. Na nadgrobnom spomeniku se uz riječi zahvale upisuju imena svih donora, tj. osoba čija su tijela bila rabljena u nastavne svrhe na Medicinskom fakultetu a ukopana su u toj grobnici.

Za kraj bih želio istaknuti da nas je ovaj primjer poučio kako se 'isplati' javno progovoriti i o najdelikatnijim problemima i izazovima. Naša javnost i ljudi pojedinačno uvijek daju bezrezervnu podršku društveno korisnim projektima i spremni su pomoći za života (a, čini se, i nakon života). Hvala svima koji nam pomažu pozitivnim stavom i konkretnim djelima.

prof. dr. sc. Ivica Grković

Pedijatar je zagovornik interesa djeteta

SPLITSKI PEDIJATAR DOC. DR. JULIJE MEŠTROVIĆ PREDSEDNIK JE HRVATSKOGA PEDIJATRIJSKOG DRUŠTVA. ZA GLASNIK JE GOVORIO O SVOJIM BROJNIM STRUČNIM I ZNANSTVENIM AKTIVNOSTIMA.

■ Opišite ukratko djelatnost Hrvatskoga pedijatrijskog društva

Hrvatsko pedijatrijsko društvo (HPD) krovna je udruga pedijataru koja pripada Hrvatskom liječničkom zboru. HPD se bavi stručnim i znanstvenim radom te edukacijom. HPD može utjecati na društvene okolnosti koje se moraju prilagođavati potrebama djece, odnosno izbjegavati sve štetne izazove kojima djeca nisu dorasla. Na žalost, često se zlorabljiva prirodna radoznalost djece u njihovoj osjetljivoj dobi odrastanja, puberteta i adolescencije. HPD sve više pozornosti polaže na te vidove rada i promiče potrebu preventivnog rada s djecom. Pedijatrijska društva općenito imaju posebnu odgovornost. Sadašnji trenutak pedijatrije iznimno je važan zbog brojnih poteškoća kojima su izložena djeca u suvremenom društvu. Te poteškoće u ranijim civilizacijskim okolnostima nisu postojale, o čemu više možete pročitati u drugom članku u ovom broju Glasnika, Dijete u suvremenom hrvatskom društvu. HPD izvanredno surađuje s drugim pedijatrijskim društvima u svijetu i Andreas Konstantopoulos, predsjednik Europskoga pedijatrijskog društva, jako nam je sklon, osobno je boravio u Hrvatskoj i već dogovaramo njegov ponovni dolazak.

■ Što konkretno radi Hrvatsko pedijatrijsko društvo?

HPD organizira skupove na kojima se analizira i potiče kvalitetnija zdravstvena zaštita djece u svim vidovima i nastoji ista ta znanja promicati među građanstvom. HPD također zagovara interese djece u odnosu prema društvenim ustanovama, a prema vlastima nastoji utjecati na donošenje odluka koje se odnose na zdravstvenu zaštitu.

U listopadu 2010. u Požegi će se održati IX. kongres Hrvatskoga pedijatrijskog društva. Na kongresu će se prikazati rad hrvatskih pedijataru kroz predavanja, prikaze izvornih radova na posterima i sudjelovanjem u raspravama u okruglim stolovima posvećenima aktualnim problemima zdravstvene zaštite djece u Hrvatskoj. Jedna od važnih tema bit će sprječavanje ozljeda u djece.

■ Na koji se način Hrvatsko pedijatrijsko društvo bavi znanstvenom djelatnošću?

Znanstveni časopis Paediatrica Croatica službeno je glasilo Društva. Urednica časopisa Paediatrica Croatica je profesorica Ingeborg Barišić. Paediatrica Croatica je uvrštena u SCI-E i druge baze podataka koje se vrednuju za akademsko napredovanje. Mrežna stranica Društva i časopisa je www.hpd.com.hr.

Za sljedeći Kongres Hrvatskoga pedijatrijskog društva posebno povjerenstvo će odabrati tri najbolje ocijenjena rada hrvatskih pedijataru, objavljena u zadnje dvije godine. Te će radove njihovi autori prikazati na plenarnim predavanjima. Na isti način ćemo odabrati znanstvene radove mladih pedijataru. Na taj način želimo promicati vrijednost znanstvenog rada, poticati kolege na znanstveni rad i pokazati mladim kolegama da se rad poštuje i vrednuje.

■ Kako napreduje časopis SIGNA VITAE kojem ste Vi glavni urednik?

SIGNA VITAE je projekt koji je započet prije tri godine. Časopis je posvećen intenzivnoj i urgentnoj medicini. Članovi uredničkog odbora su neki od najvrsnijih svjetskih specijalista intenzivne medicine. Među najaktivnijim suradnicima su kolege s našeg fakulteta, pa časopis s pravom doživljavamo splitskim projektom. Autori članaka u časopisu doslovce su iz cijelog svijeta, od SAD-a do Kine. Časopis je u kratkom vremenu stekao prepoznatljivost i uvršten je u nekoliko važnih baza podataka, među njima i SCI. Tako je svim liječnicima zanimljivo i korisno objavljivati u SIGNA VITAE. Broj zaprimljenih radova neprestano raste, a kako time raste i kvaliteta, sve je veći broj odbijenih radova. Časopis ima mrežno izdanje, na kojem su slobodno dostupni svi članci. Mrežna stranica časopisa je www.signavitae.com.

■ Što istražujete u okviru Vašega znanstvenog projekta Djeca s posebnim zdravstvenim potrebama?

Prema rezultatima američkih istraživača, oko 18% djece u općoj populaciji su djeca s posebnim zdravstvenim potrebama, u koje spada širok raspon djece, od onih koji trebaju nositi naočale, do djece koja se moraju hraniti parenteralno. Mi nemamo nikakve podatke o broju, strukturi i potrebama te djece u Hrvatskoj. Upravo zbog toga provodimo ovo istraživanje i želja nam je da rezultati istraživanja pomognu društvenim i zdravstvenim ustanovama ustrojiti sustave pomoći toj djeci. Ti sustavi pomoći su ponekad vrlo složeni i multidisciplinarno organizirani pa je to izazov svakom suvremenom društvu. Na projektu sudjeluje kolegica dr. Tatjana Čatipović i nekoliko sjajnih studenata koji su se dobrovoljno prijavili na poziv za rad u ovom društveno važnom istraživanju.

■ Kakva je razlika između pedijataru i drugih specijalista?

Pedijatar nije liječnik koji samo dijagnosticira i liječi bolesti; on mora raditi na prevenciji svih dječjih poteškoća, tako da ih unaprijed prepozna i spriječi. Pedijatar mora surađivati sa svim socijalnim i zdravstvenim ustanovama koje daju potporu djeci. Drugim liječnicima to nije obvezno, dok je pedijatar po definiciji zagovornik interesa djeteta. Tijekom specijalizacije i kasnijeg rada, pedijatri se odgajaju da razmišljaju na ovaj način. U tome je veličina i ljepota pedijatrije. Pedijatrija je puno više od uske specijalizacije, odnosno subspecijalizacije u medicini. Pedijatar uvijek komunicira s djetetom kao cjelovitom osobom, ali i s okruženjem u kojem to dijete živi, što uključuje roditelje, obitelj, školu, vrtić, ustanove socijalne skrbi, sportske udruge i ostalo. Od pedijatra se u suvremenom svijetu zahtijeva da bude koordinator cijelog tog sustava koji je usmjeren dobrobiti djeteta.

■ Je li to idealistična vizija pedijatra i previše očekivanja?

Ne. To su ciljevi koje svi pedijatri teže ostvariti. I pedijatri su duboko svjesni svoje odgovornosti.

■ Funkcioniraju li pedijatri tako u praksi?

Da, pedijatri se u svom radu i životu tako ponašaju.

■ Koji su problemi suvremene pedijatrije u Hrvatskoj?

Jedan od velikih problema je nedostatak pedijataru u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti. Velika praznina je nastala u sustavu promjenom ustrojstva službe školske medicine koja sad radi samo preventivnu medicinu, a ne više i kurativnu. U suvremenom svijetu edukacija pedijataru, odnosno bilo kojeg liječnika koji provodi zdravstvenu zaštitu djece mora biti drugačije usmjerena i opsežnija nego ranije, što se odnosi i na Hrvatsku.

■ Studenti su Vas izabrali za najboljeg predavača na Medicinskom fakultetu u Splitu u akademskoj godini 2008./2009. Kako to komentirate?

Najprije zahvaljujem studentima jer to znači da su prepoznali ne samo moj rad nego i rad svez osoblja Jedinice intenzivnog liječenja djece. Nemoguće je da pojedinac bude toliko dobar ako nije podjednako dobar i njegov odjel. Studenti su nagradili način edukacije, gdje sam nastojao studente uključiti u moguće kliničke situacije. Dao sam priliku studentima da svoje znanje pokažu u okolnostima u kojima ga mogu primijeniti. I dao sam im mogućnost da zajednički raspravljamo o kliničkim okolnostima i da zajedno učimo. Studenti su ovim također pokazali koliko su željni kliničkog rada.

■ Jesu li nam studenti dobri?

Studenti su sjajni. Toliko je dobrih osoba među tim mladim ljudima, predanih i savjesnih, da je pravi užitak i privilegija biti njihov učitelj. Najveća nagrada je kad na kraju turnusa neki među njima otkriju da žele biti pedijatri.

■ Dolaze li Vam studenti na pedijatriju s dovoljno znanja iz prethodnih godina?

Da, imaju puno znanja, ali se iznenade kad im otvorite mogućnost da to svoje znanje primijene u stvarnim okolnostima liječenja bolesnika. Tada oni sami spoznaju koliko mnogo znanja imaju te na konkretnom kliničkom primjeru svoje znanje uspijevaju povezati u cjelinu. Mi tada zajednički liječimo bolesnika.

■ Radite u Jedinici intenzivnog liječenja djece Klinike za dječje bolesti KBC-a Split i prvi ste pedijatar s užom specijalnosti intenzivne medicine u Hrvatskoj. Kako ste se zainteresirali za intenzivnu medicinu?

Za vrijeme studija i poslijediplomske edukacije upoznao sam profesore Duška Mardešića i Dragu Bunetu i zavidio sam im na njihovom oduševljenju pedijatrijom. Tad sam počeo razmišljati kako bi sigurno bilo sjajno biti pedijatar. Isto oduševljenje prenosili su na mene i naši učitelji u Splitu, poput profesora Livija Balarina i primarijuse

Marije Frlete. Od njih smo učili kako biti odgovoran i posvećen svom pozivu. Tijekom specijalizacije suočio sam se s nedostatno kvalitetnim liječenjem životno ugrožene djece. Ukazala se prilika za edukaciju u Rimu u sveučilišnim bolnicama Agostino Gemelli i Bambino Gesù, zahvaljujući profesorici Simoni Sandrić. Boravio sam tamo u jedinicama za intenzivno liječenje djece i jedinicama za intenzivno liječenje novorođenčadi. Imao sam veliku podršku svojih kolega na tim odjelima tako da su me postupno uključili u svakodnevni rad i ja sam bio jedan od ravnopravnih članova tima. Upravo zahvaljujući tome, uspio sam steći znanje i vještine koje su nas ponukale da uđemo u projekt stvaranja Jedinice intenzivnog liječenja djece u Splitu, koja uskoro slavi desetu godišnjicu rada. Jedinica je izgrađena i opremljena zahvaljujući donacijama raznih tvrtki, ustanova i velikog broja građana, kojima još jednom zahvaljujem.

■ Kakvi su rezultati rada splitske Jedinice intenzivnog liječenja djece?

Od početka rada smo postavili visoke ciljeve i zahvaljujući entuzijazmu liječnika i medicinskih sestara uspjeli smo ih ostvariti. Naša jedinica je nacionalno središte za edukaciju o hitnim stanjima u pedijatriji, organizator tečaja Advanced Pediatric Life Support za liječnike i edukacije za medicinske sestre. U cijeloj Hrvatskoj postoje četiri takve jedinice. Od početka upisujemo sve bolesnike sa svim osnovnim kliničkim podacima, postupcima, težinama bolesti i ishodima liječenja; na taj način imamo podatke koji nam pokazuju kvalitetu našeg rada i koji su nam omogućili objavljivanje nekoliko članaka iz područja pedijatrijske intenzivne medicine kakve nijedna druga zdravstvena ustanova u Hrvatskoj nije objavila. Osim toga, neke postupke provodimo jedini u Hrvatskoj, poput takozvanog "transporta k sebi", gdje naš tim odlazi po životno ugroženo novorođenče, u pravilu u Dubrovnik i dovodi ga helikopterom u Split. U Jedinici radi troje liječnika, uz mene još dr. Branka Polić i dr. Joško Markić, i dvadesetak medicinskih sestara, i mi tvorimo jedan sjajan tim, gdje su ozračje i suradnja izvanredni. U dežurstvima nam pomažu ostali kolege s Klinike za pedijatriju i koristim priliku da im zahvalim na izvrsnom zajedničkom radu. Bez kvalitetnog rada i potpore ostalih specijalista s Klinike za pedijatriju ni naša jedinica ne bi mogla biti ovako dobra.

■ Je li vam naporno živjeti s toliko obveza?

Da, ali sretan sam jer je moj rad koristan za bolesnike kojima služim i za društvo u kojem živim. Znam da će netko nastaviti, kao što sam ja nastavljao rad prethodnika, pa će onima koji nas naslijede biti lakše napredovati na ovim temeljima, a imat će i veće mogućnosti za ostvarivanje svojih stručnih aktivnosti.

■ Što radite u maloj količini slobodnog vremena koje imate?

Čitam nemedicinska štiva i nastojim boraviti izvan kuće, u šetnji.

■ Što biste za kraj poručili našim studentima?

Želim poručiti studentima da nikad ne izgube oduševljenje s kojim su započeli studij medicine i predanost koju pokazuju tijekom edukacije. Posvećenost dobrobiti drugih je najbolji mogući motiv za svaki ljudski rad. Studij medicine će vas osnažiti za izazove života i intelektualno oplemeniti, da budete spremni za liječnički poziv, vašu najbolju odluku koju ste ikad donijeli.

Razgovarala: doc. dr. sc. Livia Puljak

Moralne dileme u pedijatriji

S desna na lijevo: prof. dr. sc. Ante Čović, dr. Branka Čović, mr. sc. Marija Radonić, dr. sc. Ivica Martinović sa suprugom, Rina Kralj Brassard, prof.

Hrvatsko bioetičko društvo, Hrvatsko pedijatrijsko društvo i Hrvatsko društvo za socijalnu i preventivnu pedijatriju organizirali su pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi skup Bioetika i dijete – moralne dileme u pedijatriji. Ovo je bio prvi skup ovakve vrste u Hrvatskoj, a održan je u Zagrebu 14. studenoga 2009.

U pozdravnoj riječi predsjednik Hrvatskoga bioetičkog društva prof. dr. sc. Ante Čović naglasio je važnost moralnih dilema koje prate medicinsku i socijalnu skrb o djetetu što osobito dolazi do izražaja u problemu informiranog pristanka bolesnog djeteta. Predsjednik Hrvatskoga pedijatrijskog društva, doc. dr. sc. Julije Meštrović, naglasio je da suvremenom medicinom vlada tehnologija koja omogućava postupke u kojima je sve moguće, ali je često upitno kad se oni poistovjećuju sa znanosti. Dr. Đurđa Španović, predsjednica Društva za socijalnu i preventivnu pedijatriju, opisala je skup kao mogućnost svestranog sagledavanja i rješavanja specifičnih moralnih dilema pedijatrijske prakse.

Na skupu je sudjelovalo oko 80 pedijatara, genetičara, pravnika, teologa, filozofa i biokemičara, a bio je podijeljen u tri tematske cjeline. Uvod u bioetiku napravio je prof. dr. sc. Ante Čović, čiji je cilj bio na razini etičke refleksije pojmovno razgraničiti različite pristupe, povijesno formirane discipline i područja u kojima se promišlja moralna problematika. Prof. dr. sc. Luka Tomašević u izlaganju Bioetika: kršćansko teološke perspektive govorio je o dostojanstvu čovjeka i djeteta. Doc. dr. sc. Hrvoje Jurić naglasio je odgovornost za dijete kao paradigmu bioetičke odgovornosti i usmjerenost na budućnost, što ocrtava novi tip odgovornosti u doba ekološke krize i krize znanstveno-tehničke civilizacije. Prof. Ivica Martinović i Rina Kralj Brassard prezentirali su priču iz

dubrovačke medicinske povijesti o ulozi dojilja za nahočad, kao primjer organizirane skrbi za djecu u 15. stoljeću.

U drugom dijelu bilo je govora o etičkim aspektima genetičkog testiranja djece, pri čemu je prof. dr. sc. Ingeborg Barišić govorila o povjerljivosti genetičke informacije, dobrovoljnosti pristanka na testiranje, psihološkom učinku testiranja te odgovornosti prema svim članovima obitelji. Prof. dr. sc. Ivo Barić govorio je o potrebi novorođenačkog skrininga na nasljedne metaboličke bolesti, u kontekstu etike. Doc. dr. sc. Vida Čulić predstavila je genetsko testiranje i pružanje genetske informacije osobama s Downovim sindromom. Terapija matičnim stanicama uz gensku terapiju pravci su kojima se razvija moderna medicina, a prof. dr. sc. Srećko Gojović uz sadašnju primjenu u bolestima srca i mozga u odraslih, kao primjer terapije u djece, naveo je terapiju stanicama iz pupkovine u zamjeni koštane srži.

U trećem dijelu prof. dr. sc. Ksenija Turković iznijela je problematiku informiranog pristanka u RH i kako se on primjenjuje kod djece i odraslih iz perspektive presuda Europskog suda za ljudska prava i Konvencije Vijeća Europe o ljudskim pravima i biomedicini. Mr. sc. Marija Radonić govorila je o hospitalizaciji kao stresnom događaju i mogućim učincima hospitalizacije na emocionalni razvoj djece. Naglasila je potrebu prikladne pripreme djeteta, ali i roditelja na boravak u bolnici s obzirom na različite načine suočavanja djece sa stresom i različite koncepcije bolesti s obzirom na dob djeteta. Dr. Lucija Čikeš nadahnuto je govorila o novom pristupu u zbrinjavanju djece s poremećajima u razvoju i iskustvu centra "Mir". Doc. dr. sc. Ivana Vinković Vrček u svom izlaganju je spomenula kako bi društvo koje se deklarira kao netolerantno prema nasilju nad djecom trebalo više pozornosti posvetiti i kemijskom nasilju nad hranom koju jedu djeca, u trendu pogoršanja epidemiološke slike dječjeg zdravlja.

U zaključku skupa dogovoreno je da će organizatori izdati zbornik radova gdje će se u uvodnom dijelu objediniti sva dosadašnja iskustva iz ovog područja u našoj zemlji.

mr. sc. Marija Radonić, dr. med

Voditeljica Dječjeg odjela Opće bolnice Dubrovnik

Članica upravnog odbora Hrvatskoga pedijatrijskog društva

Nesreće: najčešći uzrok smrtnosti djece

Nesreće su dominantno vodeći uzrok smrti djece nakon prve godine života. Osim što su značajan uzrok smrti, nesreće predstavljaju i znatan udio obolijevanja djece, često i s trajnim invaliditetom kao posljedicom. U razdoblju od 11 godina, od 1995.-2005., u Hrvatskoj je u nesrećama izgubljeno 2.553 života mladih ljudi u dobi do 19 godina. Pojedinačni vodeći uzroci smrti su promet s 1.199, samoubojstva s 431 i utapljanja s 212 slučajeva. Slijede ugušenja (96), otrovanja (67), oružje/eksplozivne naprave (55), padovi (57) i opekline (39 slučajeva), a dogodio se i 91 slučaj ubojstva djece. U prometnim nesrećama danas stradava sve više djece, kao suputnici u osobnim vozilima, često uz roditelje kao vozače. Manji broj stradava ranije češćim načinom - kao pješaci.

Zdravstvena zaštita djece u Republici Hrvatskoj neprestano napreduje i suvremenim metodama liječenja spašava mnoge dječje živote. Međutim, prevencija nesreća ne bilježi jednake uspjehe, unatoč određenim pozitivnim pomacima. Apsolutni broj djece koja smrtno stradavaju u nesrećama se smanjuje, ali još uvijek znatno zaostajemo za najrazvijenijim zemljama. Upravo zbog uspješnosti u rješavanju drugih zdravstvenih problema djece nesreće su došle na prvo mjesto uzroka smrtnosti i predviđanja za budućnost su da će problem nesreća biti sve veći.

Sprječavanje nesreća je prioritet u zaštiti zdravlja djece. Nesreće se mogu spriječiti pa je važno takav stav promicati među laicima, ali i profesionalcima. Strategija sprječavanja nesreća se općenito može usmjeriti u tri pravca: zdravstveno obrazovanje, mehaničke i druge fizičke promjene u okolišu te zakonske mjere. Postoje i tri razine prevencije:

1. primarna: edukacija o ponašanju u prometu, zakoni o sigurnosti u prometu, ograde oko bazena, lokoti na oružju, sigurnosni poklopci na lijekovima itd.
2. sekundarna: kacige, sigurnosni pojasevi, zračni jastuci itd.
3. tercijarna: organizacija hitne pomoći i trauma centara, rehabilitacija itd.

Zajednički cilj svih poduzetih mjera mora biti zaštita sve djece od nesreća. U Hrvatskoj je nužna velika multidisciplinarna društvena akcija za smanjenje smrti djece koje se mogu izbjeći, a u kojoj trebaju sudjelovati roditelji, svi koji u svom radu neposredno rade s djecom - zdravstveni djelatnici, odgojitelji, nastavnici i djeca sama, ali i zakonodavci, organi vlasti i zajednica u cjelini. Ovi se dionici trebaju više aktivirati u primarnoj prevenciji nesreća i osiguranju sigurnog okružja za djecu svugdje gdje djeca borave. Treba upotrijebiti sva raspoloživa znanja i sredstva kako bismo spriječili nastanak nesreća, a u tu svrhu pokrenut je suradni projekt o sprječavanju nesreća Nacionalnog instituta zdravlja Sjedinjenih Američkih Država i Sveučilišta iz Iowe i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar", koji financira Fogarty međunarodni centar. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOS) Republike Hrvatske također je prihvatilo znanstveni projekt pod nazivom Sprječavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi. Svi zainteresirani pozvani su na zajedničku akciju, a za dodatne informacije možete se obratiti autorici članka, koja je regionalna koordinatorica suradnog projekta i voditeljica MZOŠ projekta na temu prevencije nesreća u djece.

doc. dr. sc. Aida Mujkić, doktorica medicine pedijatrica
Medicinski fakultet u Zagrebu, Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"

Dijete u suvremenom hrvatskom društvu

Andreas Konstantopoulos, predsjednik Europskoga pedijatrijskog društva i
Julije Meštrović, predsjednik Hrvatskoga pedijatrijskog društva

U Zagrebu je 12. prosinca 2009. održan simpozij Dijete u suvremenom hrvatskom društvu. Suorganizatori skupa bili su Hrvatsko pedijatrijsko društvo, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i UNICEF.

Tijekom XX. stojeća u industrijski razvijenim zemljama promjene u medicini su pratile snažni zamah ukupnog razvoja tehnologije. Te promjene su značajno poboljšale mogućnosti liječenja djece. Bolesti vezane uz nedostatnu prehranu i infekcije su iskorijenjene, ili bitno suzbijene. Međutim, društvene promjene vezane uz tehnološki napredak imaju snažan utjecaj na razvoj djeteta već od samog rođenja. Živeći u globaliziranom svijetu, djeca su izložena obilju ponude. Tako prekomjerna i loša prehrana, uz oskudnu tjelesnu aktivnost, imaju za posljedicu kronične bolesti u odrasloj dobi, poput pretilosti i kardiovaskularnih bolesti. Većina roditelja je prezaposlena, a sve je više djece samohranih roditelja. Zato su mnoga djeca bez nadzora, izložena izvorima spoznaje iz profitnih masovnih medija, posebice interneta. Nasilje i uživanje sredstava ovisnosti javno se promiču kao poželjan obrazac ponašanja. Među novim epidemijama s najvećom smrtnosti i u djece i mladeži su ozljede, a najčešći uzrok ozljeda su prometne nesreće.

Uloga pedijatra, kao zastupnika interesa djece, posebno je značajna. Pedijatri trebaju nadzirati i usmjeravati zdravstveno stanje, posebice rast i razvoj djece k najboljem mogućem, aktivno utječući na zdravstvenu politiku. Na taj način mogu izravno utjecati ne samo na zdravlje djece nego dugoročno i na zdravlje cijele nacije. Pedijatri su posebno društveno uključeni u zajednicu. To im daje mogućnost interdisciplinarnog pristupa i povezivanje s ostalim stručnjacima, poput socijalnih službi i školstva, kao i s lokalnim vlastima.

Predavači na skupu Dijete u suvremenom hrvatskom društvu bili su stručnjaci iz različitih područja. Teme simpozija su bile: organizacija primarne pedijatrijske zaštite u Europi, vanjski utjecaji na rani razvoj mozga djeteta, mogućnosti ranih intervencija u djetinjstvu, opasnosti loše hrane, pretilost u djece, komunikacija djece i roditelja, utjecaj interneta na zdravlje djece, nesreće u djece, samoubojstva u djece, odnos medija i djece, te osobitosti konzumacije alkohola u dječjoj dobi. Uvodno predavanje na simpoziju održao je Andreas Konstantopoulos, predsjednik Europskoga pedijatrijskog društva (engl. European Paediatric Association - EPA), u kojem je dao prikaz razlika u organizaciji primarnih pedijatrijskih službi u europskim državama i dugoročnu važnost ulaganja u djelatnost preventivne pedijatrije.

Polaznici simpozija bili su ne samo pedijatri nego i psiholozi, neurolozi, specijalisti školske medicine, defektolozi, logopedi, liječnici obiteljske medicine, nastavnici i medicinske sestre. Osim općih napomena, predavači su izložili i konkretne podatke za Hrvatsku. Ti podatci su pokazali da je stanje u Hrvatskoj većinom slično stanju u drugim europskim zemljama. Međutim, programi prevencije i pomoći djeci s poteškoćama iskazanim u predavanjima su u Hrvatskoj često nedostadni, loše organizirani i ovisni o zalaganju pojedinaca. Zbog toga su predavanja pobudila vrlo angažirane i žive rasprave sudionika. U raspravama je istaknuta potreba za promjenom stavova o odnosu prema zdravlju djece i odnosa prema djeci u društvu općenito. Svi sudionici su iskazali želju za aktivnim sudjelovanjem u stvaranju promjena u društvu koje se prvenstveno odnose na prevenciju i stvaranje okolnosti za zdravi način života. Izrazili su također snažan pozitivan stav o održanom skupu. Tako je 68% sudionika ocijenilo skup izvrsnim, a 84% je podržalo potrebu za ponovnim održavanjem skupa. Komentari na evaluacijskim listićima upućuju na potrebu javnog predstavljanja poteškoća kojima su djeca u suvremenom društvu izložena, poticanja svih društvenih ustanova, po uzoru na suradnju suorganizatora u organizaciji ovog skupa, kao i potrebu za ponovnim sastankom s kompetentnim stručnjacima i procjenom mogućih promjena koje su nakon ovog simpozija nastupile.

doc. dr. Julije Meštrović
Predsjednik Hrvatskoga pedijatrijskog društva

Amerika znanstveniku pruža skoro sve

RAZGOVOR S DR. DIJANOM GUGIĆ, KOJA JE DVIJE GODINE RADILA U AMERICI I VRATILA NAM SE

■ Tko je Dijana Gugić?

Na to pitanje zasad ni ja nemam potpun odgovor, ali recimo da sam mlada liječnica koja rijetko propušta u životu ukazane prilike. Rođena sam u Splitu i odrasla pod Marjanom, a ljeti sam oćijukala s planinama Gorskog kotara, kamo su me vodile moje izviđačke avanture. Kombinacija sam Korčule i Dalmatinske zagore, otamo gdje teče hladna Cetina. Roditelji su krivi što sam znatiželjna i samopouzdana. Znam, znam, uopće ne zvuči skromno, ali tu predrasudu možete razbiti ili potvrditi jedino ako me osobno upoznate. Nije nimalo zahvalno opisivati sebe, a na kraju krajeva, i Glasniku je trebalo skoro dvije godine da me nagovori na ovaj razgovor.

■ Kako je došlo do toga da otiđete u Ameriku?

Na skoro svakoj godini studija netko od profesora je imao autobiografsku priču iz tuđine, meni uvijek zanimljivu. Negdje tamo pred kraj studiranja prof. Zoran Đogaš mi je u vrevi jednog domjenka spomenuo odlazak u inozemstvo, kladim se kako se on toga neće ni sjetiti. Rekao mi je da bih i ja mogla vani nakon diploma i nabrojao nekoliko mjesta na koja bih mogla otići. Nasmijala sam se i pomislila - ma kakvi. Ja? Nema šanse! Kako ću ja vani, kojim snagama, kojim putovima? A još diploma pa staž, a obitelj, a ekipa, a dečko. Onda sam to sve nekako potisnula i zaboravila. Na petoj godini sam se odvažila otići na studentsku razmjenu u Italiju, gdje sam puno naučila u samo mjesec dana i genijalno se provela. To je bio samo mali griz onoga što se može doživjeti kada se educiraš i radiš u stranoj zemlji. I svidjelo mi se. Zagrizla ja pošteno u ideju. Trebalo je još kaskati do diplome i nezadovoljstva na stažu kada sam spoznala da su mi ambicije drugačije od klasičnog puta koji uključuje državni ispit, neizvjesne utrke za specijalizacijom, ponavljajuće zamjene u primarnoj praksi. Htjela sam nešto konkretnije, a i lakše sam se mogla zamisliti s pipetom u ruci nego s ,primjerice, rigidnim rektoskopom – bez uvrede cijenjenim internistima.

Tada me je napokon progrizao onaj "Đogašev crv", i ono talijansko iskustvo te sam, slijedeći biblijski savjet - ja pokucala, a on otvorio. Profesor Matko Marušić. Bila sam načula kako je opet u lovu na hrabre s prosjekom, koje smješta u svoju znanstveno-istraživačku pračku i lansira što dalje to bolje.

Tada su postojale otvorene stipendije u Njemačkoj i u Americi, a meni su se kockice poklopile na Miami plus more plus genetika. Milina, paket tri u jedan. Imala sam 48 sati za odluku i nakon strepnje, promišljanja, vaganja i majčinih suza koje bole gore od asa iz fiziologije, bilo je jasno da će se željezo ohladiti ako ne krenem u juriš. Sutradan ujutro šaljem mail: Profesore, ja idem! Florida, dvije godine, pa kud puklo da puklo. A u odgovoru je stigla i čestitka i prijetnja u stilu: "Evo, ovo su vam kontakti, recite da vas ja šaljem, ali kolegice, morate mi se vratiti u Hrvatsku! Jeste čuli? Hoću časnu riječ!" I usput, sve sam ga poslušala, uključujući i savjete pred polazak kad mi je rekao da dolazim na posao prije šefa, idem doma poslije šefa, da se najedem kruha prije puta, da se ne svađam s tehničarom i da ne spominjem Židove nigdje, nikad i nikome. E!

Dijana s kolegama iz američkog laboratorija

Plivanje s morskim psima na Jamajci

Uživanje u životu na američki način

Veliki smijehak je ključan za dobru prezentaciju na kongresu

Ali ne smijem ne spomenuti docenticu Davorku Sutlović i prijatelje i kolegice koji su navijali za mene, a posebno Liviju Puljak, koja mi je u jednom podužem e-mailu prepunom savjeta i iskustava dala samo argumente za put u inozemstvo, a tu poruku mi je, naravno, poslala iz Teksasa. Ah!

■ Gdje ste i koliko dugo bili i što ste naučili?

Bila sam na Floridi, u Miamiu, od 2005. do 2007. godine, pod vodstvom profesora Vladimira Vinceka, inače Riječanina, pri odjelu patologije "Jackson Memorial" bolnice Sveučilišta u Miamiu. Točnije, radila sam u Papanicolau Cancer Research centru, u sklopu medicinskog kampusa, na projektu istraživanja promjena genske ekspresije u tumorima gornjega dišnog sustava pod utjecajem pasivnog pušenja. Flight Attendant Medical Research Institute zaklada je sponzorirala moju stipendiju novcima koje su dobili od tužbe duhanskih kompanija za štetan utjecaj pasivnog pušenja putnika na stjuarde i stjuardese u avionima, još dok je pušenje bilo dozvoljeno tijekom leta. Ali osim toga radila sam i na ostalim usputnim projektima odjela, izolaciji RNA, DNA, suradnji s veterinarima, dermatopatološkim prikazima slučaja, izolaciji metabolita nikotina iz kose, plinskoj kromatografiji, hibridizaciji na čipu, itd.

A Miami? Lijepo je tamo. Okoliš u kampusu je uređen i njegovan, suptropska klima, divovski fikusi, cvijeće, pokošena trava, razbacane fontane oko kojih su kamene klupice i neizostavni zeleni suncobrani. A tek sunce. Ma, prava pravcata Florida! Na klimu se trebalo naviknuti. Vani ne možeš provesti više od sata, vlaga u zraku takva je da jedva dišeš - mislim da su mi izrasle škrge na toj paraleli. Piješ hektolitre kupovne vode, a u zatvorenom prostoru se smrzneš jer Amerikanci ne štede na klimatizaciji. O Miami Beachu neću puno pričati. Ne bi sve ni stalo ovdje. Pogledajte koju epizodu CSI Miamijsa. Sve dobro i loše iz tih epizoda možete susresti dok ste tamo. Samo treba jedno tražiti, a drugo zaobilaziti.

Što se tiče laboratorija, imaju solidnu opremu, i jako mnogo nje, ali bih rekla u prosjeku malo stariju od opreme u našem laboratoriju na koju sam naišla po povratku. No, ipak tu i tamo iz kuta labosa proviruje mašina kojoj se samo šef smije približiti jer košta nekih četvrt milijuna dolara i ne daj Bože da nešto zezneš. Takav je bio stroj za gensku hibridizaciju na čipu. Laboratoriji, a ni moja skromna sobica koju sam dijelila s profesoricom Claire Lugassy iz Pariza nisu imali prozore jer su smješteni u srcu zgrade. Većinom radiš k'o mali miš ono što zamisli tvoj mentor, a držiš se k'o utopljenik svojega laboratorijskog tehničara, bar prvih pola godine, jer taj stvarno kao da zna sve. Moj suradnik i tehničar je bio Poljak, Joseph Olczyk. Danas bez njega ne bih znala ni pola o pravilnom radu u laboratoriju, sigurnosnim i tehničkim tajnama, dovrtljivosti i racionalizaciji vremena i materijala,

sistematizaciji i urednosti. A i bila je fora s njim tu i tamo probati koju čudnovatu vočku ili povrće koje je uzgajao u svome malome egzotičnome tropskom vrtu.

■ Mogu li Amerikanci nešto naučiti i od nas?

Kako ne! Prvo i prvo mogu naučiti gdje je ta neka Hrvatska, i kako nije nastala raspadom Rusije, i kako joj Sarajevo nije glavni grad, i kako se donedavno malo desno od srca Europe i pucalo i ginulo, ali da nas još uvijek ima, da nas ima svugdje, da smo jaki, sposobni i ponosni jednako kao i oni – ako ne i više. Mogu naučiti da čovjek ne mora biti kao stroj, da se može živjeti i bez automobila i da se ne mora ići u fast-food restorane, i da ne pije svatko Coca-Colu, te kako ustvari idu linijom manjeg otpora kada se ponašaju prijateljski, a nisu prijatelji, ali da se ovo drugo puno više isplati. Na posljetku, mogu naučiti i naše običaje i našu hranu, naravno, ako vam se da kuhati, a za desert ih možete ugnjaviti fotkama svih mogućih web panorama Lijepe naše. A o demokraciji, paranoji, slobodi govora, o obiteljskim vezama, tko će sad i o tome? Neće stat'. Što se tiče rada u laboratoriju, nama "odlivenim mozgovima" je manje stvari u životu bilo servirano pa smo sigurno domišljatiji u praktičnim stvarima, ali oni svoje znanje spremnije integriraju, manje se zamaraju detaljima i više vjeruju u sebe, dok su im odnosi među kolegama puno prizemniji, jednostavniji. Poštuje vas se i ako nemate titulu, ali je nužno da ste radišni. Koliko ćete im uspjeh pokazat', i koliko ćete vi sami profitirati u razmjeni znanja i iskustava, na kraju ovisi samo o vama.

■ Je li odluka o povratku bila teška?

Odluka o povratku je donesena isti trenutak kada i odluka o odlasku. Sam postupak povratka bio je težak iz nekih administrativnih razloga. To su, doduše, bili događaji koji nisu pravilo, nego izuzetak, tako da vas time neću strašiti. Puno teže mi je bilo otići iz Hrvatske i u tišini se prilagođavati na tuđinu, samoću, nove odgovornosti i kulturološki šok nego znati da se vraćam kući mojoj obitelji, Rivi, Marjanu, Baćama i maminoj spizi. U Americi svega ima, i sira u spreju, ali počneš naglo cijeniti one male srcu drage stvari, kavu na Zvončacu, sendvič od sirka i parizera, prvu i zadnju stranicu Slobodne i Gibu na radiju.

■ Koja su najveće razlike, a gdje postoje eventualne sličnosti u bavljenju znanostima u Hrvatskoj i SAD-u?

Nema puno filozofije, koliko para, toliko muzike. Ali tamo su ljudi uvježbani pisati grantove i to uporno, slati ih na izvor novca i strpljivo čekati. Po meni, većina istraživanja uvijek leži na par nadahnutih pojedinaca koji imaju dovoljno mašte i upornosti pa s trudom pretražuju postojeću literaturu nalazeći, recimo to tako, slijepe ulice u područjima svojeg interesa. E sad, sustav tamo više cijeni znanstvenika i bolje je infrastrukturno ugođen. Tamo se zna tko pije, a tko plaća.

Za svaki problem, zadatak i ideju možete pronaći ne nužno odmah rješenje, ali svakako osobu s kojom zajednički možete doći do rješenja. Tamo ljudi otvorenije surađuju i spremnije dijele znanja i materijale. Rad je organiziran kroz mnogo redovitih sastanaka suradničkog tima, što smanjuje mogućnost pogreške, dupliranja postupaka ili rupa u istraživanju. Nekako je uigranije izgledalo sve to jer – budimo realni – dulje od nas to rade, ali koliko ja vidim, nije uopće nemoguće, niti mladom niti iskusnom znanstveniku da istražuje, piše i objavljuje, samo mu treba malo samopouzdanja i malo pomoći od zadužene vodeće infrastrukture. U zadnje vrijeme vidim puno pozitivnih pomaka i ovdje, na našem sveučilištu. Polako. Ne može baš sve odmah sutra.

■ Što biste poručili našim studentima koji se žele dalje obrazovati u SAD-u?

Samo tri riječi: Šta se čeka? Da, cijena je velika, teško je, naporno, mučno, nekad te fizički boli koliko si nostalgican, za domovinom, gradom i voljenim ljudima; možda ćete čak morati žrtvovati i dugogodišnju ljubav; ali Amerika je ogromna, bogata, čudesna i lijepa, a pruža skoro sve, samo ako vjeruješ u sebe i ako se ne bojiš to nešto pošteno ugrabiti, pritom se znojeći, griješeći i učeći od drugih i od samoga sebe. A kad se tek sjetim koliko sam proputovala kilometara, vidjela gradova, probala stvari. Oči mi se zacakle. Sreća je to. Ono kad ti je odjednom grop u grlu dok izdaleka gledaš u Kip slobode ili si se upravo fotografirao na vrhu Empire State Buildinga, ili prvi put kušaš japanske knedle sa škampima, ili te neki crni visoki Kubanac uči plesati sambu, ili zjapiš otvorenih usta buljeći u grotlo Grand Canyona u nevjerici da si uopće tamo, ili se vraćaš kući iz najvećeg akvarija na zapadnoj polutci, ili ideš u muzej na izložbu predmeta s Titanika i iz Tutankamonove grobnice, ili gledaš let kolibrića na 45 cm udaljenosti na Jamajci, ili su ti najbolji prijatelji postali jedna prelijepa Dominikanka i jedan zbunjeni Talijan, s kojima i dan danas jedva čekaš chat na Skypeu s pomakom od 6 sati. Kakvo čudo. A opet, sasvim normalno, prirodno, prekrasno - i moguće!

■ Možete li izdvojiti neko zabavno iskustvo u Americi, ne nužno akademskog predznaka?

Meni je bilo simpatično kako njihovi bolnički odjeli svaki trimestar organiziraju rođendanske zabave za svoje zaposlenike, pa svi koji su u ta četiri mjeseca imali rođendan dobiju veeeeliku tortu i podijele je s kolegama na odjelu. Pjeva se i zeza jedan sat usred radnog dana u čast slavljenika. E, da, imam i genijalnih 5 dana i noći provedenih u Las Vegasu, samo ako niste znali - what happens in Vegas, stays in Vegas. Ergo, no comment!

■ Čime se trenutno bavite?

Uf, a čime se ne bavim? Dok ste me uhvatili za ovaj članak, već sam jednom dala ostavku, odradila komadić preostalog staža, položila stručni ispit, sada radim na projektu prof. Snježane Tomić pri Katedri za patologiju Medicinskog fakulteta. Upisala sam poslijediplomski doktorski studij Biologija novotvorina te pod vodstvom mentorice profesorice Mirne Sarage-Babić polako, ali sigurno radim na doktorskoj disertaciji. Još vam neću otkrit' o čemu je riječ - poslovna tajna. Pomažem i u radu Croatian Medical Journala, i pokušavam između svega toga imati i privatni život. Ovo zadnje često trpi kad si pod stresom, ali, očito je tako kad si mladi znanstvenik. Nisam jedina u ovome mlinu u kojem nema profita bez žrtve. Nema!

■ Zašto patologija?

Jer ne znam tko koga više voli, ja njih ili oni mene. Ma, u stvari, ova katedra mi je oduvijek bila pojam super kolektiva. Što se tiče materije, nalazi se na razmeđu klinike i znanosti i po meni predstavlja izazov i mogućnost da radiš i jedno i drugo. Nisi uokviren, već malo slobodniji pronaći baš svoju nišu. Ja, recimo, volim molekularnu genetiku, a istraživanja tumora danas ne prolaze bez toga poglavlja. Smiruje me i ispunjava rad u laboratoriju. Osjećam da sam na dobroj stazi prema budućim saznanjima. Kolege s kojima surađujem su mi baš dragi. Mi novaci se pomažemo međusobno, kao mala obitelj. A u stvari, tako vam je na svim katedrama, samo ovdje još ima i leševa, pa sad, ili hoćeš ili nećeš.

■ Kako izgleda rad znanstvenog novaka na splitskoj patologiji?

Dodeš na posao i radiš što ti kažu. Naravno, mentor te usmjerava i uči. Sve, od istraživanja literature, rada u laboratoriju, prisustvovanja obdukcijama, suradnje s onkolozima, pa onda kad krene nastava, krene i iscrpljujući rad sa studentima Medicine i Stomatologije. Usput, jako volim raditi s njima pa mi to ne pada preteško, slijede iščitavanja znanstvenih radova, kopiranja, printanja, piskaranja, telefoniranja... Baš svega po malo. Nekad radiš što voliš, nekad što moraš, a nekad odradiš i preko mjere, samo uglavnom računam kako je sve što radim i pritom naučim za moje dobro i vratit će se negdje tamo u budućnosti. A ako se ne vrati, pada mi hipoteza u vodu, sa statistički značajnim P-om!

■ Što Split nudi mladoj, obrazovanoj osobi poput vas u poslovnom i privatnom smislu?

Ma svaki grad uvijek nudi ono što znaš uzeti. Split nudi manje od Amerike, ali više od Muća. Ovo je pitanje previše relativno i preći ćemo u sferu filozofije. Ako ne znate koliko vrijedite – isprobajte se! I ne treba ići daleko, ali treba imati, hm, hrabrosti.

Razgovarala: Dalibora Rako, prof.

Suradnja Laboratorija za istraživanje boli Medicinskog fakulteta u Splitu i Ambulante za liječenje boli KBC-a Split

Organizatori tečajeva o boli za liječnike: Marko Jukić, Livia Puljak, Katarina Vukojević, Damir Sapunar i Sandra Kostić

Ambulanta za liječenje boli KBC-a Split otvorena je 19. ožujka 2004. godine na lokalitetu Križine. Pet godina rada Ambulante obilježeno je radno 12. veljače 2009. simpozijem Farmakoterapija boli. Ambulanta ima ugovor s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, a radi od 8 do 16 h svaki radni dan. Tijekom pet i po godina rada, u ambulanti je liječeno 6.434 bolesnika. U provedenoj anketi bolesnici su vrlo visokom ocjenom ocijenili rad ambulante $9,54 \pm 0,8$ (ocjene 1 do 10).

Ambulanta je uspješno riješila sve postavljene zadatke modernog pristupa liječenju boli. Svakog bolesnika se upozna s njegovim zdravstvenim stanjem, planiranim dijagnostičkim i terapijskim postupcima, mogućim nuspojavama i komplikacijama liječenja te očekivanim rezultatima. Svi postupci se provode uz pismenu bolesnikovu suglasnost za liječenje.

U ambulanti pomoć najčešće traže bolesnici s hernijacijom intervertebralnog diska, kroničnim lumbalnim i cervikalnim sindromom, kroničnim lumboischialgijama, glavoboljama, dijabetičkom neuropatijom, poslijeherpetskom boli, osteoartritisima i artritisima te boli zbog karcinoma.

Godišnje se u ambulanti prosječno liječi 1.500 bolesnika i primijeni se 13.000 postupaka u koje pripadaju transkutana električna neurostimulacija (TENS), laser, magnetoterapija, akupunktura i invazivni anesteziološki postupci. U budućnosti se djelatnost Ambulante planira proširiti kroz

bolnički servis za liječenje boli koji bi činili anesteziolozi-algolozi i više medicinske sestre s pripadajućom opremom (crpkama, monitorima, lijekovima i drugom opremom) i s odgovarajućom medicinskom dokumentacijom.

Ambulanta u suradnji s Hrvatskim društvom za liječenje boli, Hrvatskom liječničkom komorom i Medicinskim fakultetom u Splitu promiče moderan pristup liječenju boli i organizira predavanja o liječenju boli za liječnike, studente, zdravstvene radnike srednje i više stručne spreme i građanstvo. Voditelj Ambulante dr. Marko Jukić je u suradnji s prof. dr. Damirom Sapunarem, voditeljem Laboratorija za istraživanje boli Medicinskog fakulteta u Splitu, organizirao 4 tečaja trajnoga poslijediplomskog usavršavanja liječnika. Budući da Split ima jedinu Ambulantu za liječenje boli u južnoj Hrvatskoj, a isto tako i jedini Laboratorij za istraživanje boli u cijeloj Hrvatskoj, suradnja Ambulante i Laboratorija prirodna je i poželjna za dobrobit znanosti i kliničke prakse. Osim stalnoga medicinskog usavršavanja, suradnja djelatnika Ambulante i Laboratorija rezultirala je i nekolicinom zajedničkih znanstvenih pilot-istraživanja čiji bi se obim u budućnosti trebao povećati. U znanstvene aktivnosti Ambulante i Laboratorija nedavno su uključene Antonija Marić i Ankica Ćosić, više medicinske sestre koje pohađaju mostarski magisterij sestrinstva i zagrebačka psihologinja Adriana Banožić, kako bi se oblikovao interdisciplinarni tim za istraživanje boli. Bol se smatra petim vitalnim znakom i zato je suradnja temeljne i kliničke znanosti nužna kako bi se rasvijetlili mehanizmi nastanka boli i omogućilo učinkovitije liječenje bolesnika. Ublažiti bol božansko je djelo pa se djelatnici Ambulante za liječenje boli i Laboratorija za istraživanje boli kroz svoje aktivnosti nadaju barem malo približiti Olimpu.

dr. sc. Marko Jukić, dr. med.

Voditelj Ambulante za liječenje boli KBC-a Split

Nastavak suradnje s Centrom za globalno zdravlje u Ottawi

Camillia i Branko Mamić su u svom domu ugostili dr. Sambunjaka

Na oglasnoj ploči Centra za globalno zdravlje u Ottawi nalazi se i članak iz Glasnika Medicinskog fakulteta u Splitu o osnivanju hrvatskog Cochrane ogranka

Suradnici, prijatelji i dobronamjernici Hrvatskog ogranka Talijanskog Cochrane centra (HOTCC) sjećaju se da je doc. dr. Livia Puljak 2007. godine na poziv i uz potporu prof. Petera Tugwella provela mjesec dana na studijskom boravku u Centru za globalno zdravlje Sveučilišta u Ottawi. Tamo se u okviru priprema za osnivanje HOTCC-a upoznala s radom Kanadskog Cochrane centra i s osnovama izrade Cochrane sustavnih pregleda.

Na istome mjestu, također uz potporu prof. Tugwella, početkom ove godine bio je i novi direktor HOTCC-a dr. Dario Sambunjak. Glavna svrha njegova jednomjesečnog boravka u Ottawi bilo je metodološko usavršavanje kroz izradu protokola za Cochrane sustavni pregled o učinkovitosti zubnoga konca u oralnome zdravlju. Na tom protokolu radi i stomatologinja iz Splita, dr. Tina Poklepović.

Dr. Sambunjak bi već u svibnju ove godine trebao ponovno otići na mjesec dana u Ottawu, gdje će nastaviti sa započetim radom. Prof. Tugwell je izrazio želju da se na sličan način suradnja između HOTCC-a i njegova Centra za globalno zdravlje nastavi i idućih godina. Plan je da svake godine po jedna osoba iz Hrvatske provede najmanje mjesec dana intenzivno radeći na izradi Cochrane sustavnog pregleda, uz superviziju prof. Tugwella i njegovih suradnika u Ottawi.

Treba naglasiti da bi suradnja HOTCC-a i partnera iz Kanade bila teško ostvariva bez ljubazne potpore hrvatskih iseljenika i djelatnika hrvatskog veleposlanstva u Ottawi. Pri tome su se dosad posebno istaknuli Camillia i Branko Mamić, koji su u svome domu ugostili Liviju Puljak i Dariju Sambunjaka, te veleposlanica Vesela Mrđen Korać, koja je posredovala u sklapanju sporazuma između Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Ottawi te pružala trajnu potporu učvršćivanju veza između tih ustanova.

Dalibora Rako, prof.

2. HRVATSKI COCHRANE SIMPOZIJ 26.-27. LIPNJA 2010. U SPLITU

Tijekom boravka u Kanadi, dr. Sambunjak je ugovorio i posljednje detalje u vezi organiziranja 2. Hrvatskog Cochrane simpozija koji će se održati na Medicinskom fakultetu u Splitu 26. i 27. lipnja 2010. Naime, za Cochrane simpozij je vrlo važno sudjelovanje uglednih predavača iz inozemstva, pa je bilo vrlo važno da naš suradnik Peter Tugwell iz Kanade pristane biti predavač na simpoziju, i da motivira druge inozemne predavače da se pridruže. Prošle godine je Cochrane simpozij bio jednodnevni, dok je ove godine dvodnevni. Prvi dan simpozija bit će namijenjen svima koji se žele općenito upoznati s Cochrane sustavnim preglednim člancima i njihovoj primjeni u kliničkoj praksi. Drugi je dan radioničkog tipa i sudionici će imati priliku, uz pomoć iskusnih voditelja, kritički ocijeniti jedan sustavni pregled i proći prve korake u izradi Cochrane sustavnog pregleda. Simpozij će se održavati na engleskom jeziku.

Predavači i voditelji radionica bit će Alessandro Liberati (direktor Talijanskog Cochrane centra) i Marina Davoli (koordinirajuća urednica Cochrane Drug and Alcohol Review Group) iz Italije,

Peter Tugwell (koordinirajući urednik Cochrane Musculoskeletal Review Group) iz Kanade, te Žarko Alfirević (koordinirajući urednik Cochrane Pregnancy and Childbirth Group) i Iain Chalmers (urednik James Lind Library) iz Velike Britanije.

Sudjelovanje na simpoziju bodovat će se s 8 bodova Hrvatske liječničke komore.

Kotizacija je 250 kn za prvi dan i 450 kn za oba dana uz registraciju do 1. lipnja, odnosno 300 kn za prvi dan i 500 kn za oba dana uz registraciju nakon 1. lipnja.

Teme predavanja i radionica navedene su u najavi na mrežnim stranicama Hrvatskog Cochrane ogranka: <http://croatia.cochrane.org/hr/2-hrvatski-cochrane-simpozij>

Zainteresirani za sudjelovanje na simpoziju mogu se javiti voditeljici ureda Hrvatskog Cochrane ogranka Dalibori Rako (dalibora.rako@mefst.hr)

Uspostavljena suradnja s Odjelom za kliničku neurofiziologiju bolnice Hospital del Mar u Španjolskoj

Trodimenzionalni navigacijski sustav s magnetskim stimulatorom. Autori slike mr.sc. Maja Rogić i prof. dr.sc. Vedran Deletis

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu uspostavio je suradnju s Odjelom za kliničku neurofiziologiju bolnice Hospital del Mar u Barceloni u Španjolskoj. Suradnja je uspostavljena na inicijativu prof. dr. sc. Vedrana Deletisa i mr. sc. Maje Rogić s Katedre za neuroznanost sa suradnicima mr. sc. Mariom Tudorom s Odjela za neurokirurgiju KBC-a Firule i prof. dr. sc. Antom Bućom s Kliničkog zavoda za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju Firule. Odjel za

kliničku neurofiziologiju bolnice Hospital del Mar u Barceloni opremljen je transkranijalnim magnetskim stimulatorom s inkorporiranim trodimenzionalnim sustavom prikaza mozga (Nexstim Navigated Brain Stimulation (NBS)). NBS sustav daje točnu i detaljnu mapu elokventnih funkcija kore mozga označavajući je na standardnom prikazu magnetske rezonancije (MRI). Uporaba NBS-a i stereotaktičkog MRI

prikaza mozga kombinirana s transkranijalnom magnetskom stimulacijom (TMS) omogućava precizno neinvazivno pobuđivanje kore mozga. Sofisticirana obrada podataka u realnom vremenu omogućava točnost prikaza induciranoga električnog polja unutar moždanog tkiva. U sustav je integriran elektromiografski prikaz odgovora mišića. NBS rezultati su prezentirani kao detaljna MRI mapa kritičnih elokventnih regija mozga, vizualizirane u tri dimenzije.

Osobno smo opremu ispitali u kratkom boravku u Barceloni i svjesni smo njezinih velikih mogućnosti u neinvazivnoj eksploraciji elokventnog korteksa. Naša preliminarne testiranja elokventnih regija korteksa za motoričku produkciju govora veoma su obećavajuća. Predviđeno opremanje našeg laboratorija (Laboratorij za humanu i eksperimentalnu neurofiziologiju) ovim uređajem pružilo bi nove metodološke mogućnosti za realizaciju projekta "Motorni odgovori u mišićima grkljana, izazvani električnom stimulacijom kore mozga odgovorne za stvaranje govora. Neurofiziološke osobine i njihovo kliničko značenje". Također, opremanje našeg laboratorija s ovim sustavom bio bi velik uspjeh za naš fakultet i razvoj kliničke i eksperimentalne humane neuroznanosti.

mr.sc. Maja Rogić

Split je glavni grad znanstvene čestitosti

Sudionici sastanka Foruma

Na Medicinskom fakultetu u Splitu održan je 22. ožujka 2010. sastanak Foruma za znanstvenu čestitost Europske zaklade za znanost (European Science Foundation, ESF). Na sastanku je sudjelovalo trideset predstavnika nacionalnih zaklada za znanost, akademija znanosti i nacionalnih odbora za znanost iz dvadeset zemalja Europe.

Ideja o Forumu za znanstvenu čestitost članica ESF-a rođena je 2007. u Lisabonu tijekom Prve svjetske konferencije o znanstvenoj čestitosti. Organizacije koje su članice ESF-a izabrale su svoje predstavnike u Forumu, koji se prvi put sastao 2008. u Amsterdamu. U sklopu Foruma

djeluju četiri radne grupe čiji je cilj napraviti smjernice za kodeks znanstvene čestitosti, nacionalne strukture nužne za osiguranje znanstvene čestitosti, podizanje svijesti o znanstvenoj čestitosti i omogućivanje istraživanja iz područja znanstvene čestitosti. Naime, pozornost koja se pridaje znanstvenoj čestitosti razlikuje se od jedne do druge zemlje te je potrebno podignuti svijest o ovoj problematici širom Europe. Isto tako, potrebno je znati više o učestalosti povrede znanstvene čestitosti te o uzrocima i najboljim načinima za rješavanje ovih problema. Hrvatska predstavnica u Forumu je doc. dr. sc. Livia Puljak s Medicinskog fakulteta u Splitu.

Održavanje sastanka u Splitu omogućili su Nacionalna zaklada za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, Medicinski fakultet u Splitu te Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. Predsjednik Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, doc. dr. Vedran Katavić, koji je na ovom sastanku sudjelovao kao promatrač, naglasio je da je ovo već treći međunarodni sastanak u Splitu na temu znanstvene čestitosti u zadnje dvije godine te je nazvao Split glavnim hrvatskim gradom znanstvene čestitosti.

Sandra Kostić, dipl. ing. biotech.

Znanstvena novakinja s Medicinskog fakulteta u Splitu pozvana predavačica na američkom znanstvenom skupu

mr. sc. Maja Rogić

Nakon završenog magisterija iz neuroznanosti na Internacionalnoj Max Planck istraživačkoj školi (International Max Planck Research School, Graduate School of Neural and Behavioural Sciences) Eberhard Karls sveučilišta u Njemačkoj, mr. sc. Maja Rogić dobiva poziv od prof. dr. sc. Huberta Preissla iz Centra za magnetoencefalografiju (MEG Center) Sveučilišta u Tübingenu da ostane raditi u MEG centru na izradi svoje doktorske disertacije. Međutim, odlučila se vratiti u Hrvatsku, u gotovo istom periodu kada se prof. dr. sc. Vedran Deletis, uspješni hrvatski znanstvenik, vratio iz SAD-a i započeo raditi na Medicinskom fakultetu u Splitu.

■ Završili ste magisterij u inozemstvu. Kakva su bila Vaša iskustva tijekom studija i početna istraživačka iskustva?

Prijavu za prijam na magistarski studij iz neuroznanosti poslala sam 2006. u Tübingen, u Njemačkoj. Od otprilike 150 prijavljenih kandidata prihvaćeno je samo nas trinaest. Studij je bio veoma zahtjevan, ali i veoma izazovan. Studirala sam s kolegama iz cijeloga svijeta: Amerike, Izraela, Njemačke, Indonezije, Singapura, Indije i dr. Tübingen od nedavno ima i titulu centra izvrsnosti. Graduate School of Neural & Behavioural Sciences, International Max Planck Research School pruža istraživački, multidisciplinarni program koji povezuje znanost i klinička istraživanja. Predavanja i laboratorijska mentorstva drže znanstvenici čiji su znanstveni interesi uglavnom iz neuroznanosti koja pokriva genetska, molekularna, stanična, neuro-razvojna istraživanja i disfunkcije središnjega živčanog sustava čovjeka, uključujući i psihijatriju, psihofiziku, kao i kognitivne znanosti. Tijekom studija primala sam prestižnu njemačku stipendiju Deutscher Akademischer Austausch Dienst - DAAD, na koju sam veoma ponosna.

■ Nakon studija vraćate se u Hrvatsku. Zašto?

Nekoliko mjeseci sam razmišljala i na kraju je prevagnula odluka da se vratim u Hrvatsku, zbog privatnih razloga, ali i činjenice što se u Hrvatsku vratio i moj sadašnji mentor, prof. dr. sc. Vedran Deletis. Važan motiv da se vratim bila je

činjenica da imam priliku učiti od veoma iskusnog mentora, koji ima preko 20 godina iskustva u području humane i intraoperativne neurofiziologije, koje me veoma zaintrigiralo još na studiju u Njemačkoj. Imala sam sreću te sam dobila mjesto znanstvene novakinje na Medicinskom fakultetu.

■ Na Medicinskom fakultetu ste zaposleni svega godinu dana. Čuli smo da ste dobili poziv da održite predavanje u SAD-u?

Da, to je točno, dobila sam poziv da sudjelujem na skupu kao pozvani predavač uvodnog predavanja na 21. godišnjem sastanku Američkog udruženja za neurofiziološki monitoring (American Society of Neurophysiologic monitoring - ASNM) koji će se održati od 22. do 25. travnja 2010. godine u Nashvillu, glavnom gradu američke savezne države Tennessee.

■ Kako je do toga došlo?

Na Drugom kongresu međunarodnog udruženju za intraoperativnu neurofiziologiju (International Society of Intraoperative Neurophysiology – ISIN) prezentirala sam naše rezultate rada iz područja funkcionalne organizacije govora i neurofizioloških markera koji mogu detektirati pojedine dijelove kora mozga iz kojih se generira govor. Kongres se održavao u Dubrovniku u periodu od 12.-14. studenog 2009. (www.isincroatia2009.com/), a domaćin ovog kongresa bio je moj mentor prof. dr. sc. Vedran Deletis. Predavanje koje sam održala na tom kongresu rezultat je mogega jednogodišnjega teoretskog i eksperimentalnog rada. Eksperimentalni dio studije napravljen je na dvije institucije, Medicinskom fakultetu u Splitu pri Laboratoriju za humanu i eksperimentalnu neurofiziologiju, koji je još uvijek u osnivanju, i Odjelu za neurokirurgiju Klinike Grosshadern Sveučilišta Ludwig-Maximilian u Münchenu u Njemačkoj, gdje sam boravila u nekoliko navrata.

Predavanje je impresioniralo člana znanstvenog odbora ASNM-a, dr. Jay Shilsa, te sam dobila poziv da prezentiram rezultate našeg rada na njihovom godišnjem sastanku u Nashvillu. To je velika čast za mene kao znanstvenu novakinju i za Medicinski fakultet u Splitu.

Na žalost, premda sam se prijavila na natječaj koji je raspisalo Sveučilište u Splitu za poticanje međunarodne suradnje, Medicinski fakultet mi nije odobrio troškove puta na ovaj sastanak.

■ Kakvi su Vaši profesionalni planovi?

Planiram nastaviti raditi na području motoričke produkcije govora. Značajan poticaj sam dobila i od fonda Jedinstvo uz pomoć znanja (Unity through Knowledge Fund - UKF) Republike Hrvatske, unutar programa 2A Stjecanje iskustva. Mentor i ja smo dobili i pozitivnu odluku za projekt unutar fonda Nacionalne zaklade za znanost, visoko obrazovanje i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske – NZZ, unutar programa "Potpora znanstvenicima-povratnicima i znanstvenicima iz inozemstva" te bi rad na tom projektu mogao uskoro započeti. Također, očekujem i pozitivne odluke na nekoliko prijavljenih projekata koje smo prijavili na tom području. Prva prijava odnosi se na program "Potpora preko granice" UKF fonda, a druga na projekt prijavljen na Nacionalnom institutu za zdravlje, SAD (National Institute for Health – NIH). Posla ima jako puno tako da moj radni dan od 10 ili 11 sati ponekad nije dovoljan. Očekujem i objavljivanje dvaju znanstvenih radova koji će ispuniti preduvjet za prijavu moje doktorske disertacije. Prvi rad je proizašao iz mogega dvogodišnjega laboratorijskog rada u Centru za magnetoencefalografiju u Njemačkoj, a drugi je rezultat jednogodišnjeg rada na Medicinskom fakultetu u Splitu.

U tijeku je i opremanje našeg laboratorija. Riječ je o veoma skupoj neurofiziološkoj opremi, trodimenzionalnom navigacijskom sustavu integriranom s transkranijalnim magnetskim stimulatorom, Nextim, Finska, koja će uz postojeću opremu koja je donesena iz SAD-a, upotpuniti uvjete za napredak u našim istraživanjima. Vrijednost ukupne opreme je oko 320.000 eura. Ovaj sustav je vrhunsko djelo visoke tehnologije i neuroznanosti. Oprema pruža mogućnost trodimenzionalnog prikaza mozga bolesnika i zdravog ispitanika koji se može bezbolno i neinvazivno stimulirati pridruženim elektromagnetskim stimulatorom. Tako se na jedinstven način radi sinteza anatomije i fiziologije mozga. Iako joj je primarni cilj pridonijeti znanstvenim istraživanjima funkcionalne organizacije mozga, sustav se može koristiti i za predoperativno određivanje (mapiranje) elokventnih regija kore mozga, koje se u tijeku operacijskog zahvata moraju sačuvati od oštećenja i na taj način spriječiti neurološki postoperacijski deficit. Nadalje, ovaj sustav ima jedinstvene mogućnosti za edukaciju studenata i specijalizanata iz grana kliničke neuroznanosti (neurokirurgija, neurologija, neuroradiologija) kao i za znanstveno-istraživački rad iz područja neuroznanosti.

Ova oprema je velik uspjeh za nas i naš fakultet jer je među ostalim jedinstvena u Hrvatskoj te će doprinijeti razvoju kliničke i eksperimentalne humane neuroznanosti.

Razgovarala: doc. dr. sc. Renata Pecotić

Zdravstveni status i tjelesna aktivnost studenata Medicinskog fakulteta u Splitu

Skraćeni tekst članka Kovačević et al. "Zdravstveni status i tjelesna aktivnost studenata Medicinskog fakulteta". 17. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske. Poreč, 24.-28. lipnja 2008. Dostupno u cjelini na mrežnoj stranici: http://www.brks.hr/skole/17_ljetna_skola/524-527.pdf

Mladi ljudi danas već u ranoj adolescentskoj dobi prihvaćaju nametnuti suvremeni način življenja. Kompjutorizacija te sve prisutniji utjecaj interneta ostavljaju trag na općem zdravstvenom stanju čovjeka. Doba adolescencije i mladenaštva prepoznato je kao kritično razdoblje za usvajanje i zadržavanje navika tjelesnog vježbanja. Programi tjelesnog vježbanja za studente trebali bi biti dizajnirani tako da promiču sudjelovanje u tjelesnim aktivnostima tijekom slobodnog vremena jer se time pridonosi usvajanju zdravog stila života.

Prema istraživanju provedenom među studentima Agronomskog fakulteta u Zagrebu (1) 74% studenata se ne bavi nikakvom tjelesnom aktivnosti, 20% se bavi rekreativno (2 - 3 puta tjedno), a samo 0,6% aktivnom tjelesnom aktivnosti. Uz smanjenu tjelesnu aktivnost vezani su i drugi zdravstveni problemi studentske populacije poput nepravilnog držanja, preuhranjenosti, povišenoga krvnog tlaka, pušenja i alkohola.

Svrha ovog istraživanja bila je utvrditi prisutnost zdravstvenih problema i tjelesne aktivnosti kod studentske populacije na Medicinskom fakultetu u Splitu. Na uzorku od 152 ispitanika, od čega 26 studenata i 126 studentica prve godine Medicinskog fakulteta u Splitu, proveden je sistematski pregled pri Zavodu za javno zdravstvo, Odjelu za preventivnu zdravstvenu zaštitu studenata. Sistematski pregled je uključivao procjenu uhranjenosti, pušenja, konzumiranja alkohola, povišenoga krvnog tlaka, tjelesnog držanja, deformacije kralježnice, poremećaj vida i uzimanje podataka o razini tjelesne aktivnosti.

U svim pokazateljima određena je frekvencija, odnosno postotak prisutnosti u pod-uzorcima.

Veći dio studenata (65,38%) kazao je da se u slobodno vrijeme rekreativno bavi tjelesnom aktivnosti koja sadržava oko dva tjedna bavljenja nekom tjelesnom aktivnosti; 26,92% studenata aktivno se bavi sportom (najmanje pet puta tjedno), a 7,69% uopće se ne bavi tjelesnom aktivnosti

u slobodno vrijeme. Kod studentica je nešto lošija situacija. Čak njih 42,86% se uopće ne bavi tjelesnom aktivnosti, a 48,41% se bavi rekreativno sportom do dva puta tjedno.

Aktivno puši 13% studenata i studentica, a alkohol konzumira 1,3% studenata. Od ostalih faktora rizika najprisutnija je preuhranjenost; 15,87% studentica i 23% studenata imaju indeks tjelesne mase veći od 25. Ukupno 17,11% studenata Medicinskog fakulteta ima problem s preuhranjenosti. Visok krvni tlak ima 23% studenata u odnosu na samo 1,59% studentica. Od ostalih pokazatelja zdravstvenog statusa studenata, neuhranjenost je najmanje izražena (3,95%). Poremećaji vida su prisutni u 38,46% studenata i 44,44% studentica. Sljedeći pokazatelji zdravstvenog statusa su nepravilna tjelesna držanja, koja su prisutna kod 42,31% studenata te 30,95% studentica. Ukupno 32,89% analiziranih studenata ima nepravilno tjelesno držanje. Deformacije kralježnice, kao što su skolioza, kifoza i lordoza, prisutne su u ukupno 11,18% studenata.

Zbog težine studijskog programa Medicinskog fakulteta, iz kojeg će proizaći mnogi psihoemocionalni stresovi, manjak slobodnog vremena, a samim time i manjak vremena za bavljenje tjelesnim aktivnostima, bit će zanimljivo provjeriti zdravstveni status istih studenata nakon nekog razdoblja studiranja. Važno je naglasiti kako mlade ljude treba poticati na bavljenje tjelesnom aktivnosti i kako im se u okviru fakulteta trebaju osigurati rekreacijski prostori s osmišljenim raznim sportskim aktivnostima. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture na fakultetima trebala bi educirati mlade ljude o zdravoj prehrani i o potrebi vježbanja u svrhu prevencije zdravstvenih tegoba.

Literatura

Coput Jogunica, R. i Ćurković, S. (2007.): "Indeks tjelesne aktivnosti i fitness samoprocjena studenata Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu". U: M. Andrijašević (ur.) Zbornik radova Sport za sve u funkciji unaprjeđenja kvalitete života. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 319- 326.

ŽIVOTOPIS

MAG. ŽELJKO KOVAČEVIĆ, PROF.

Profesor kineziologije Željko Kovačević je voditelj predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura I i II na Medicinskom fakultetu u Splitu od 2006. Prije toga je šest godina bio direktor Sportsko-rekreacijskog centra Međugorje, a u razdoblju od 1990.-2000. radio je kao trener u HNK Hajduk. Na seminaru nogometnih trenera usavršavao se 1999. u Manchesteru, Engleska. Magisterij struke iz područja nogometa obranio je 2009. na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu. Osim organizacijom nastave, bavi se i organizacijom sportskih studentskih natjecanja. Kontakt: zeljko_kovacevic@net.hr

Znanstvenici trebaju zainteresirati javnost za svoj rad

Glavna osoba za promociju znanosti u Splitu trenutno je doc. dr. Željka Fuchs, voditeljica studija Fizika okoliša na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu i predsjednica organizacijskog odbora ovogodišnjeg Festivala znanosti. Za Glasnik je objasnila zašto je važno baviti se popularizacijom znanosti.

VAŽNOST POPULARIZACIJE I PROMOCIJE ZNANOSTI MEĐU GRAĐANIMA

Moderna ekonomija i tržište rada nezamislivi su bez ulaganja u znanost i tehnologiju. Većina novih radnih mjesta u 21. stoljeću bit će u području znanosti i tehnologije. Na žalost, znanstvenici se vole zatvoriti u svoje sobice i raditi tako da im nitko ne smeta. Znanstvenici vole misliti da bi netko drugi trebao predstavljati ono što rade, ali toga drugoga nema. Naša je odgovornost izaći sa svojim radom u javnost te na taj način zainteresirati buduće generacije za bavljenje znanosti.

PROMOVIRANJE ZNANOSTI BUDUĆIM GENERACIJAMA

S buđenjem svijesti i ljubavi prema znanostima treba početi već od malih nogu, možda već od vrtičke dobi. Djeca su po prirodi znatiželjna i ukoliko ih sustav ne natjera da zamrže primjerice fiziku, onda nema razloga zašto s oduševljenjem ne bi pratili pokuse koji opisuju fenomene poput duge, vulkana, potresa, nastanak oblaka i slično. Međutim, u školama se znanstvene discipline poput fizike podučavaju na potpuno krivi način, štreberski, uz loš plan i teorijski program umjesto uz pokuse, zabavu i igru. Djeca u osnovnim škrama s kojima radim vrlo su zainteresirana za pokuse i neki bi se voljeli time jednog dana i baviti. No, naše društvo ne potiče takve ambicije pa oni često odustanu.

Do srednje škole djeca često odlučuju kojim će se zanimanjem baviti. Možda ne znaju hoće li studirati francuski ili njemački, ali znaju da će studirati neki jezik, a ne, recimo, fiziku ili matematiku. Vrlo je često razlog tome kriva percepcija prirodnih znanosti. Primjerice, fizika je djeci predstavljena u sedmom razredu kroz pretvaranje mjernih jedinica. Pa ni ja ne bih voljela takvu fiziku! Fizika se mora predstaviti kroz pokuse te kroz primjenu. Djeca ni ne znaju da upravo fizika daje odgovore na pitanja poput onoga zašto su more i nebo plavi, i što ranije djeci pokažemo kako su prirodne znanosti

Doc. dr. Željka Fuchs s kolegama iz Odjela za fiziku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu

zanimljive, to su veće šanse da oni krenu u tom smjeru. A treba ciljati upravo na djecu koja bez poticaja ne bi krenula tim putem. U svakom razredu postoji postotak djece koja će naučiti ono što im predajete bilo da ste vi dobar ili loš profesor, a postoje i oni koji ništa neće naučiti, koliko god se vi trudili. No najveći dio učenika će naučiti nešto ukoliko im pružite prave preduvjete, i to je naša ciljna grupa. Također, potrebno je poraditi na promjeni potpuno pogrešnog stereotipa, da su prirodna i tehnička zanimanja više za dečke nego za cure.

SKRIVANJE U ZNANSTVENOM ELITIZMU

Na žalost, i neki moji kolege smatraju da znanost, a pogotovo prirodna znanost nije za svakoga. Neki profesori se čak grozničavo drže za svoje znanje te ga ne žele podijeliti s mladim ljudima kako oni ne bi “prebrzo” ušli u njihov elitni klub. To je apsolutno pogrešan stav i nadam se da je u izumiranju. Jer ukoliko ćemo se kao znanstvena zajednica tako ponašati prema svojim kolegama, kako ćemo zajednički nastupati s popularizacijom znanosti prema javnosti i prema političarima? Treba biti realan i znati da se bez našeg pritiska ništa sustavno neće promijeniti, jer trenutna politička elita ne mari za znanje i kvalitetu pa time nije niti svjesna koliko joj upravo mi znanstvenici možemo pomoći u trenutnoj, a i u budućim borbama s gospodarskim krizama.

FESTIVAL ZNANOSTI 2010.

Ovogodišnji Festival znanosti trajat će od 19. - 24. travnja i tema je Zemlja. Taj tjedan bi cijeli grad trebao živjeti u znaku znanosti, a moto je ‘Izađimo u grad na Festival znanosti’. Radionice, predavanja, izložbe i prezentacije za popularizaciju znanosti održavat će se u cijelom Splitu. Novost je i organizacija znanstvenih kafića – predavanja na

temu znanosti u neformalnom okruženju kafića. Znanstveni kafić je u Splitu pokrenula udruga Alumni FESB-a, a organizacijski odbor Festivala znanosti odlučio je u program uvrstiti cijeli niz takvih predavanja da bi približio znanost publici koja ne zalazi u akademske predavaonice. Za vrtiće i niže razrede osnovne škole bit će pripremljen igrokaz iz fizike u kojem će se na šaljiv način opisati prirodni fenomeni, baš kao u laboratoriju profesora Baltazara.

NOĆ ISTRAŽIVAČA

Sveučilište u Splitu prijavilo je FP7 projekt ‘Noć istraživača’, koji bi trebao biti pandan Noći muzeja. Radi se o projektu popularizacije znanosti koji ne bi trajao jednu noć, već cijeli tjedan, a uz Festival znanosti pomogao bi približavanju znanstvenih spoznaja građanima.

PORUKA ZA KRAJ

Cilj svih ovih inicijativa je pokazati građanima da se i u hrvatskim laboratorijima stvaraju vrijedni rezultati i da od ulaganja u znanost cijelo društvo ima korist. Znanstvenici trebaju predstaviti svoje rezultate javnosti, osobito ako se financiraju iz državnog proračuna. Pozivam sve znanstvenike da se uključe u popularizaciju znanosti jer, ako neće znanstvenici sami – neće nitko.

doc. dr. sc. Željka Fuchs
Prirodoslovno-matematički fakultet
zeljka@pmfst.hr

Fakultetski tečaj o boli održan u Šibeniku

U ožujku je u Šibeniku održan tečaj stalnoga medicinskog usavršavanja prve kategorije *Interprofesionalni pristup boli: akutna i kronična bol*. Ovu edukaciju namijenjenu liječnicima organizirao je Laboratorij za istraživanje boli Medicinskog fakulteta u Splitu u suradnji s Ambulantom za liječenje boli KBC-a Split te Odjelom za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje Opće bolnice u Šibeniku. Predavali su dr. Marko Jukić, prof. dr. Damir Sapunar, doc. dr. Livia Puljak, dr. Anka Aleksić Shibabi i dr. Danči Mihovilčević. Tečaj je dio projekta Međunarodne udruge za istraživanje boli, čija je voditeljica doc. dr. Livia Puljak. Ovo je treći od četiriju takvih tečajeva predviđenih u sklopu projekta. Posjećenost je i ovaj put bila velika. Budući da su prva dva tečaja bila organizirana u Splitu, namjera organizatora bila je ponuditi edukaciju o boli drugim gradovima u južnoj Dalmaciji, regiji u kojoj nema nijedan drugi laboratorij za istraživanje boli ni ambulanta za liječenje boli. Međutim, kolege anesteziolozi iz Zadra i Dubrovnika nisu imali sluha ugostiti ovaj besplatni tečaj, za razliku od Šibenika, gdje nam je dr. Danči Mihovilčević oduševljeno dala podršku i iznimno se potrudila da sve prođe kako je zamišljeno. Dr. Mihovilčević je predavačima i polaznicima dvodnevnog tečaja osigurala i zakusku tako da se nismo gladni vratili u Split. Zahvaljujemo!

Sandra Kostić, dipl.ing.

Pismo iz Kanade

N a edukaciju u Kanadu otišla sam u studenom prošle godine. S obzirom da mi je to ujedno bio i prvi odlazak u Kanadu, nisam znala što očekivati, osim da će tamo biti jako hladno. Međutim, imala sam sreću što im je ova zima bila jedna od toplijih, tako da temperatura nije padala ispod -25°C . Meni je to bilo u redu, iako ne znam kako bi većina Splitsana to preživjela jer tijekom blage splitske zime neprestano prigovaraju kako je neizdrživo hladno.

Život u Torontu je poprilično jednostavan jer je sve uređeno tako da se čovjek osjeća ugodno; sve je napisano, što i kako trebaš raditi i na što paziti. Neke administrativne stvari se rješavaju puno brže nego kod nas, izbor roba i usluga je beskonačan, jednostavno sve postoji i sve se može nabaviti. Naravno, sve to i košta, ali kako bi kod nas rekli - plati pa se rugaj.

Društveni život je raznolik i zanimljiv, od prekrasnih disko klubova, raznovrsnih restorana, sportskih događanja, stand-up komedija, koncerata, izložbi, pa do filmskih i kazališnih premijera. Za svakoga ponešto. Fascinirala me multikulturalnost, mješavina ljudi svih rasa iz svih dijelova svijeta koji žive na jednom mjestu u miru i skladu. Ljudi su nevjerojatno aktivni i puni energije, rade mnogo stvari istodobno i nastoje iskoristiti svaki trenutak; vrlo su ponosni na svoju zemlju i jednostavno ih ništa ne može slomiti.

Laboratorij prof. Igora Štagljara, u kojem sam provela ovih pola godine, smješten je na dvanaestom katu prekrasne staklene zgrade Medicinskog fakulteta u Torontu s pogledom na centar grada. Tehnički je laboratorij vrlo dobro opremljen, a kolege su daroviti mladi znanstvenici s kojima izvrsno surađujem. Svi su se zaista potrudili da moj boravak u Kanadi bude ugodan, pa smo osim poslovne suradnje ostvarili i trajna prijateljstva na koja sam jako ponosna. Uza sav posao uvijek je bilo vremena za zabave, fešte i izlete. Izgleda da se u ovoj zemlji pojam *team building* jako dobro primjenjuje u praksi i ima smisla, jer se u tom procesu osim zabave rađaju i najbolje poslovne ideje.

Odlazak na edukaciju u inozemstvo je uistinu dobar potez, jer daje jedno veliko profesionalno i osobno iskustvo koje vrijedi imati u životu, a Kanada je definitivno zemlja gdje se to može ostvariti.

doc. dr. sc. Katarina Vukojević

Međunarodni simpozij o medicinskoj edukaciji u čast Abrahamu Flexneru

SCIENTIFIC APPROACH TO MEDICAL EDUCATION – INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON THE OCCASION OF 100 YEAR ANNIVERSARY OF ABRAHAM FLEXNER'S REPORT (MARCH 26 – 27, 2010.)

Mudar je čovjek koji zna koliko ne zna. Ovaj sam vikend postala još mudrijom. Nije prof. Abe Flexner ni pojma imao da će stoljeće poslije njegova izvješća o procjeni stanja medicinske edukacije u Sjevernoj Americi, naručenog od strane Carnegie zaklade, jednoga ožujskog vikenda Medicinski fakultet u Splitu njemu u čast nakratko postati mravinjak prepun zainteresiranih i aktivnih slušatelja, intrigantnih predavača i uvaženih gostiju. Tih nekoliko dana prošlo je na žalost brzo i na sreću glatko pod budnim okom organizatora: profesorice Snježane Tomić, profesora Ivana Damjanova i fantastičnog dua Ana – Čarić i Poljičanin.

Gosti predavači su u Split stigli iz Kanskasa, Pennsylvanije, Portugala, Švicarske i Bosne i Hercegovine, a svi su odgovarali na jedno pitanje - kako studenta naučiti učinkovito i ispravno studirati i primjenjivati naučene praktične vještine. Ma koliko znanja imali o poslu kojim se bavimo i ma koliko stručnih radova bilo izlistano u našim životopisima, velika većina nas nema formalno obrazovanje iz pedagogije i/ili didaktike. U praksi to postane i jest problem, ponekad nepremostiv pojedincu, pogotovo ako ga nije niti svjestan ili ako se osjeća kao Pale sam na svijetu ne znajući da *postoji bolji način*, da *postoje ljudi* koje treba upitati: a kako ja mogu bolje, što moram mijenjati ako želim pomoći sebi, studentu, suradniku i sustavu?

Neke od poznatih uzrečica Abrahama Flexnera:

"Universities must at times give society, not what society wants but what it needs"

"An education in medicine involves both learning and learning how; the student cannot effectively know, unless he knows how."

Na prvom ovakvom Međunarodnom simpoziju, koji je bio "samo" najveći mali korak u jedno bolje sutra, ujutro smo sjedili i slušali o iskustvima kolega koji ovu stazu gaze već godinama, a poslijepodne žustro sudjelovali na Sveučilišnom tečaju za edukaciju edukatora, smijući se vlastitim stilovima predavanja, razmišljajući naglas o promjenama kurikuluma i metodologiji koju (ne) koristimo na nastavi. Hvala, jer bilo nam je dobro, no bilo nam je malo, i bilo nam je kratko! Ankete su dokaz da su edukatori iz svih polja humanističkih i prirodoslovnih znanosti umalo pa gladni ovakvog rada i treninga. Kada bi bar ovo preraslo u jedan trajni tečaj obavezan za sve uključene u nastavu, ili da makar zaživi izborni predmet *Vještine studiranja* koji su osmislili i prezentirali doktor Dario

Organizatori Simpozija bili su Filozofski fakultet u Splitu (prof. dr. sc. Aleksandar Jakir), Sveučilište u Splitu (prof.dr.sc. Šimun Anđelinović, dr.med., prorektor za unaprjeđenje kvalitete) i Medicinski fakultet u Splitu (prof.dr. sc. Snježana Tomić, dr. med., predsjednica organizacijskog odbora); fotografija: Jović

Odaziv sudionika na Simpozij bio je izniman što je iznenadilo i same organizatore; fotografija: Leo Roglić

U sklopu Simpozija po prvi put je organiziran „Sveučilišni tečaj edukacije edukatora“ na kojem su posebno bile posjećene radionice iz komunikacijskih vještina; fotografija: Leo Roglić

Abraham Flexner (1866-1959) bio je istaknuta ličnost u reformi američkog obrazovanja, a posebno medicinskog obrazovanja. (Slika je preuzeta s interneta.)

Sambunjak i docent Darko Hren. Ne mogu ni zamisliti sve potencijalne koristi ispravnoga, učinkovitoga i zanimljivog načina prenošenja plemenitih znanja koje trebaju budućem liječniku i drugim profesionalcima. U gomili podataka, prečesto suhoparnih, lišenih duše, edukatoru je pravi izazov pronaći žižak koji pali interes, maštu, sposobnost i osobnost - kako učitelja, tako i učenika.

Ne zvuči li uzbudljivo?! Baš kao milijunska donacija kakvog mecene za obnovu starog laboratorija ili pak stipendija s već rezerviranom avionskom kartom za Novi Zeland. Pretjerujem, reći ćete? Možda, ali sa sretnim razlogom, jer

napokon sam vidjela da je i u Splitu počela potraga za plamičcima koji bi trebali buknuti i spaliti šume starih, pogrešnih metoda te dovesti svježije, pupajuće ideje i entuzijazam svima nama uključenima u plemeniti posao širenja znanja. I Prvi Narodi još odavno znaju da se takve vatre ne treba bojati. Ona obnavlja.

(Predzadnju rečenicu možete dešifrirati uz pomoć informacija na mrežnim stranicama <http://ethnobiology.org/node/465> i <http://en.wikipedia.org/wiki/Anishinaabe>).

Dijana Gugić, dr. med.

Znanstvena novakinja, Katedra za patologiju

Sve dodatne informacije o Simpoziju možete pronaći na službenim web stranicama <http://flexner.mefst.hr>, a snimke sa Simpozija možete pogledati i preuzeti na:

<http://mod.carnet.hr/index.php?q=categories&id=105>

Hrvatsko izdanje Priručnika medicinske etike Svjetskog liječničkog udruženja

djelovanja. Prijevodom drugog izdanja Priručnika medicinske etike, Hrvatska se pridružuje društvu od 20 službenih prijevoda u različitim zemljama svijeta.

Priručnik su izdali Croatian Medical Journal i Medicinska naklada u biblioteci Croatian Medical Journala, koji je i dobio prava prijevoda za Priručnik. Priručnik se ne može kupiti, nego ga je Agencija za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu tiskala za svoje potrebe izobrazbe, a Croatian Medical Journal je poslao po 60 priručnika dekanima svih četiriju medicinskih fakulteta da ih podijele studentima.

Svjetsko liječničko udruženje (World Medical Association, WMA) poznato je liječnicima i studentima medicine kao tijelo koje je 1964. godine donijelo Helsinšku deklaraciju, koja određuje etičke principe istraživanja na ljudima. WMA od 2005. godine izdaje i Priručnik medicinske etike, namijenjen studentima i liječnicima kao podsjetnik o važnosti postavljanja bolesnika u središte njihova

Priručnik su uredile i prevele dr. sc. Ana Borovečki i prof. dr. sc. Jadranka Mustajbegović iz Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U suradnji s pokojnim prof. Božidarem Vrhovcem i prof. dr. sc. Sanjom Babić Bosanac, dvije su urednice priredile i kratak prikaz važnih tema iz medicinske etike u Hrvatskoj, uključujući i pregled zakonskih odredbi o pravima pacijenata i problemima implementacije zakonskih normi.

WMA je izradila Priručnik da bi pomogla studentima medicine i liječnicima pripremiti se za brojna etička iskušenja s kojima se susreću svaki dan. Navodimo jedan primjer iz knjige, kako bismo Vas potakli da razmislite o vlastitim iskustvima i nedoumicama: „Dr. S. počela se osjećati izigranom od pacijenata koji joj dolaze po mišljenje o svojoj bolesti prije ili nakon što su se posavjetovali s nekim drugim liječnikom. Mišljenja je da je to nepotrebno trošenje zdravstvenih resursa, a i kontraproduktivno za zdravlje pacijenata. Odlučila je takvim pacijentima reći da ih ne želi više liječiti ukoliko zbog iste bolesti budu istodobno tražili savjet drugih liječnika. Ona ima namjeru o tome obavijestiti svoje nacionalno liječničko udruženje kako bi se ono zauzelo kod vlade da se spriječi takvo nepotrebno trošenje zdravstvenih sredstava.“

Ako niste sigurni što biste Vi napravili da ste u istoj nedoumici kao i kolegica S., nabavite Priručnik i stavite pacijenta u središte Vašeg rada!

prof. dr. sc. Ana Marušić

Čestitamo studentima koji su diplomirali, magistrirali ili doktorirali u periodu od 1. listopada 2009. – 1. travnja 2010.

STUDIJ MEDICINA

(od 6. 10. 2009. - 1. 04. 2010)

Alfirević Stanko, Barić Ana, Božanić Irena, Božinović Toni, Brdar Ivan, Celent (Muslim) Ivana, Čaran Marija, Gabelica Mirko, Kanjer (Jurin) Martina, Karin Mirjana, Lozančić Toni, Mamić Jelena, Martinović Blanka, Mršić Blanka, Petković Bartol, Rilov Ivan, Šegvić Olga, Teklić Mihovil, Vidović Srđan, Vučković Ana, Žic Frane, Žufić Vanja

STRUČNI STUDIJ FIZIOTERAPIJA

(od 1. 10. 2009. - 28. 03. 2010)

Bračanov Mirjana, Despotović Ema, Gabelica Jelena, Gašparić Nikola, Ostoja Višnja, Plazibat Klaudia, Radovčić Antonija, Sedej Kristina, Škorić Luči, Žuljević - Mikas Jelena

STRUČNI STUDIJ MEDICINSKA RADIOLOGIJA

(od 1. 10. 2009. - 28. 03. 2010)

Lukić Stipe

STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVO

(od 1. 10. 2009. - 28. 03. 2010)

Bukvić Ivana, Čalušić Helena, Goleš Ivana, Goreta Nediljka, Grabić Gorana, Granić Barbara, Hrgović Ivana, Huđek Elvira, Kelam Karmen, Križanac Andrea, Križanović Jagoda, Kvarantan Blanka, Lasan Zorobabel Rozmari, Lovrić Ivana, Malenica Željko, Marendić Mario, Marin Prizmić Iris, Martinović Ana, Marušić Željana, Mateljak Marina, Matković Luciana, Novaković Jelena, Prolić Marko, Propadalo Marijana, Radić Nada, Sivčević Antonia, Smajić Ana, Stančić Faustina-Julijana, Ugrin Antonia, Vrcić Kristina, Vugdelija Jelena, Živković Ilirija

MAGISTRIRALI

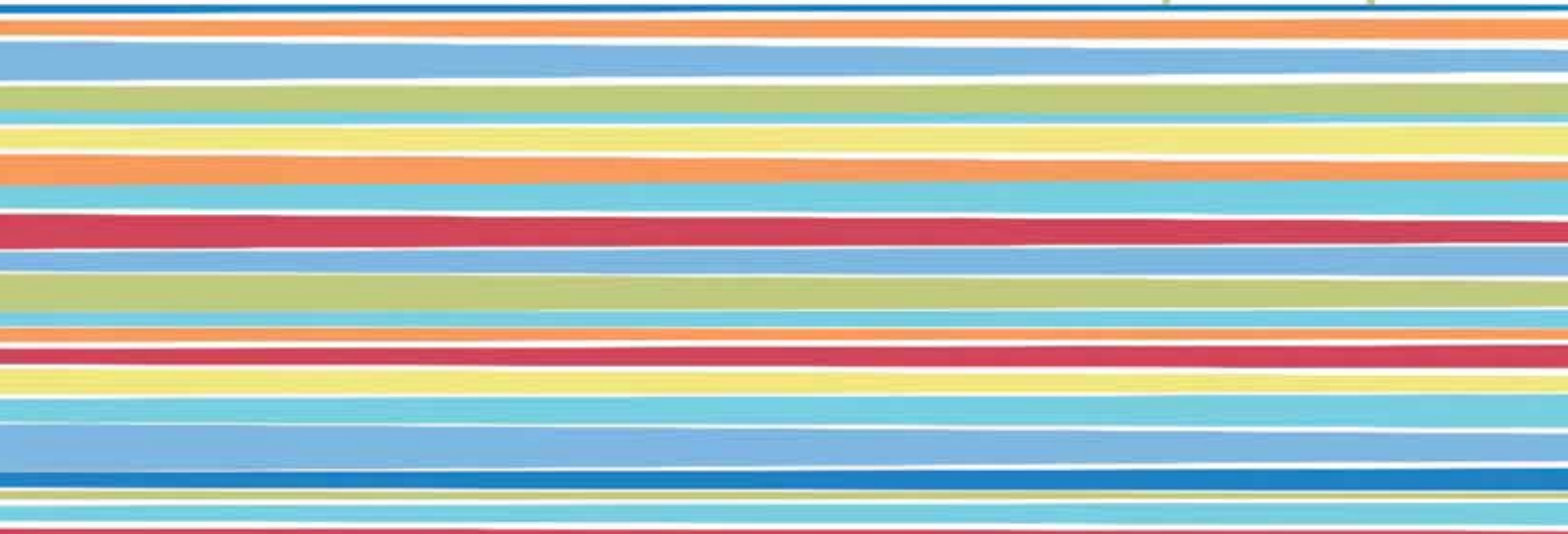
(od 1. 10. 2009. - 15. 04. 2010)

Bakotin Nada 17. 12. 2009.

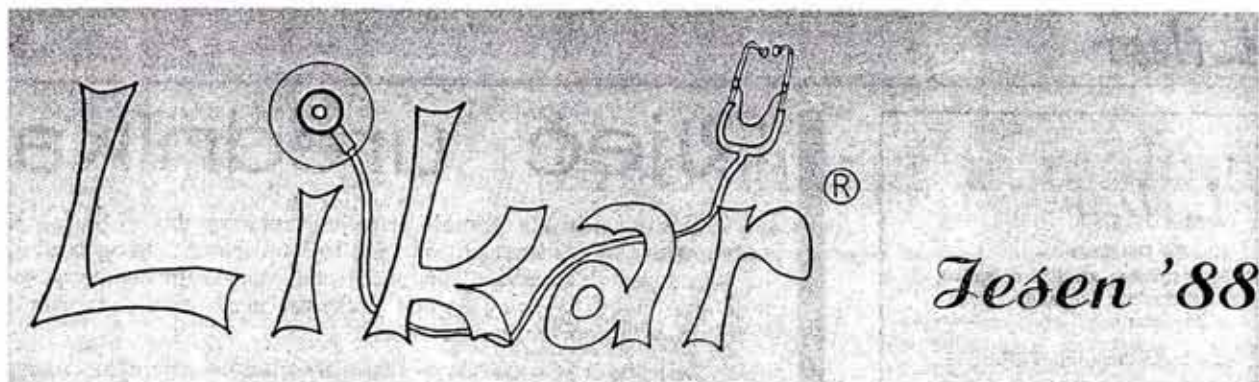
DOKTORIRALI

(od 1. 10. 2009. - 15. 04. 2010)

Vuković Jonatan 13. 10. 2009., Lovrić Sanja 06. 11. 2009., Pravdić Danijel 04. 12. 2009., Mimica Dražen Marko 26. 01. 2010., Carev Mladen 23. 03. 2010., Karanović Nenad 25. 03. 2010., Glavaš Duška 12. 04. 2010.

GLASNIK NIJE PRVA PLEMENITA TISKOVINA KOJU JE PROIZVEO SPLITSKI STUDIJ MEDICINE. NEKOĆ JE POSTOJAO LIKAR. POGLEDAJTE KAKO JE TO NEKAD IZGLEDALO; MOŽDA PRONAĐETE NEKA POZNATA IMENA.

GLASILO OOSKO MEDICINSKOG STUDIJA U SPLITU, MEDICINSKOG FAKULTETA U ZAGREBU

GODINA 1

BROJ 2

1000 d

U ovom broju

donosimo prikaz
KLINIKA »MAYO«

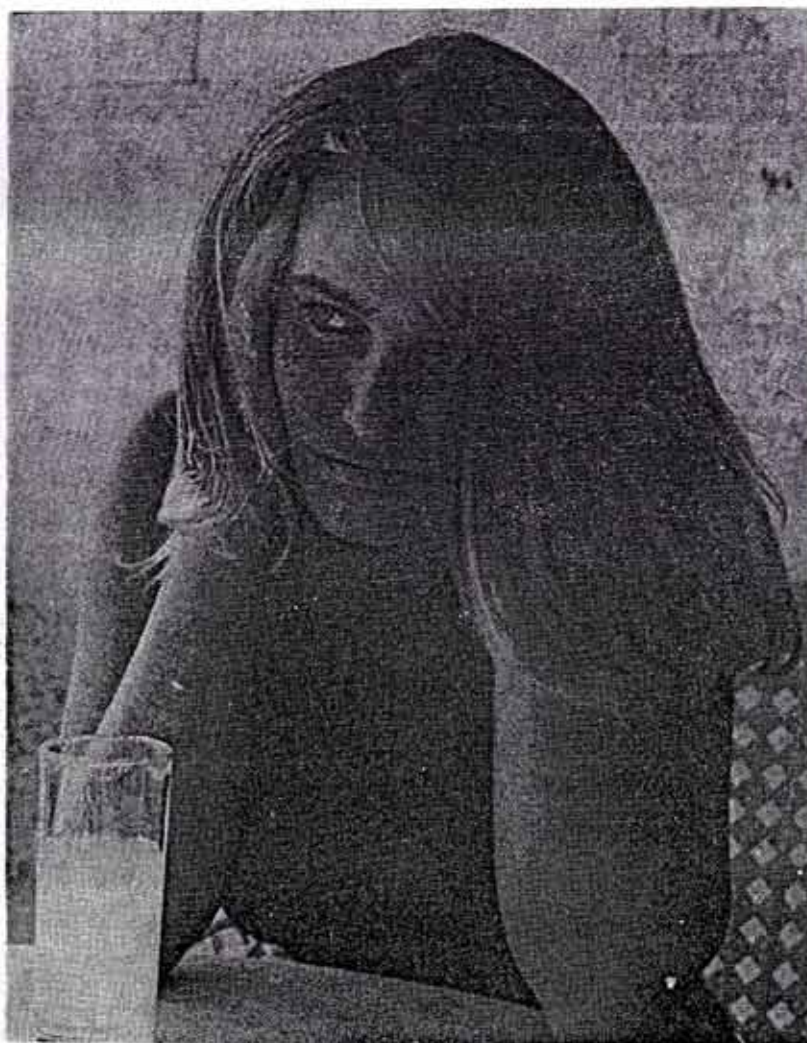
interview:
Prof. dr. Z. RUMBOLDT

uz ekološku akciju »zelenih«
**PALACA SKROMNIJIH
GOSPODARA**

SF priča
NEKA VRSTA STRANCA

pišemo pjesnike
SYLVIA PLATH (1932-1963)

umjesto top-liste
THE SMITHS

ALTHOUGH MAN BE WISE, IT IS NO SHAME FOR HIM TO LIVE AND LEARN!

Likar

Glasilo OO SSO
Medicinskog studija u Splitu,
Medicinskog fakulteta
u Zagrebu

Godina izdavanja: 1988.

Broj 2

Tisak: »DES«, Split

Uređuje, piše,
zamišlja i
pokušava realizirati
ekipa u sastavu:

GLAVNI I ODGOVORNI
UREDNIK:

Zoran ĐOGAŠ

ČLANOVI REDAKCIJE:

Mario RADIC-FILIPOVIC
Vedran STEFANOVIĆ
Nataša SESELJ
Zdeslav BENZON
Darko ALFIREVIĆ
Zoran ĐOGAŠ

SURADIVALI SU
I POMOGLI:

Sonja BRITVIĆ
Vilma MIJIC
Zoran KOREN
Ante JELASKA

FIKTIVNO SJEDIŠTE
REDAKCIJE:

»Likar«
OO SSO Medicinskog
studija u Splitu,
komisija za kulturu
i informiranje
Garibaldi 1, SPLIT

Riječ urednika

Naravno da ste odmah primijetili preobrazbu »Likara« u prvenstveno, grafičkom pogledu (za to i ne treba velikog truda), ali se nadam da kvalitet tekstova i onaj duh iz prvog broja za koji smo dobili moral-jačavajuću podršku, neće krenuti obrnuto razmjerno toj opremljenosti lista.

Želja nam je da »Likar« uistinu postane sastavni dio našeg studentskog života i kako u uvodniku prvog broja stoji: »neop-hodna Sitnica« koja će omogućiti da se i naš glas daleko čuje (nije nas briga ako se loš čuje još dalje, jer mi smo ovdje i borimo se za ovo ovdje).

Zato surađujte, šaljite priloge, fotografije, dijelite savjete, ovo je rijetka prilika da Vas netko sasluša, vucite za rukav sva-koga tko je upućen u zbivanja (najbolje je da to uradite onima čija imena stoje na ovoj strani), ukratko, ponašajte se kao da je ovaj list Vaš, jer on to uistinu jest!

Nešto o Splitu

MALI VELIKI GRAD

Čovjek svojim rođenjem uskače na traku vremena ovozemaljskog života koja se kreće iz beskonačnosti u bes-konačnost, zasja i vrati se odakle je i došao, u svoj zapis u zvijezdama, u svoje ishodište u kosmosu.

Vrati se u vidu simbola koji više ili manje sja, lakše se ili teže čita.

I kada već bude osuđen na život između nebeske i zemljane ploče, sud-binski (ili statistički) se nađe u određenom okruženju.

U dosluhu s istim čovjek se u nje-mu gradi i u njega ugrađuje.

Stvara se veza, rekao bih jedan tip ljubavništva.

Tako sam i ja sudbinski (ili sta-tistički) spoznao sebe i ostalo upravo u ovom gradu.

I kad sam mudro počeo spoznavati svijet i ljude, odrastajući ovdje, teško mi je bilo objektivizirati nešto što je mistificirano u sklopu mistifikacije samog sebe, dokazivanja besmrtnosti i potvrde svojstvene nam egocentrič-nosti.

Međutim, u datom trenutku života, sa određenih se stvari može skinuti taj metafizički veo, kao možda sa vlastitog života u trenutku vlastitog umiranja.

Vremenom, spoznavajući svakodne-vne egzistencijalne imperativne, demisti-fikacija moga grada — moga carstva postepeno i sigurno je sve više uzimala maha. I tako je postao mali veliki grad.

Međutim, ostala je ljubav i slatki rudiment pridavane mističnosti kao posljedica vlastite evolucije.

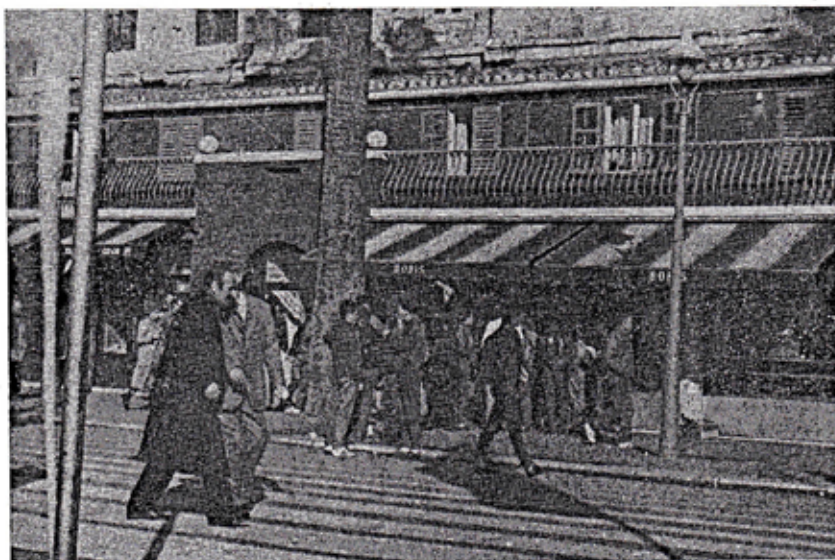
Moj mali veliki grad sam možda najbolje dokučio po povratku s jednog dalekog i dugog puta kada je prilično stvarno stajao na istom mjestu gdje sam ga i ostavio, kao ishodište zbog kojeg sam ipak otišao ili se vratio, jer čovjek je uvijek gonjen nekud zbog nečeg i ma gdje bio kreće se nečim od nekud.

I onda gdje stvoriti carstvo?

U malom velikom gradu, u drugom »pravom« velikom gradu, ili mali ve-liko pretvoriti u veliki grad?

O ovom trećem bi, mislim, trebalo razmisliti.

Darko ALFIREVIĆ-LEŠO

Raspjevanih trinaest sretnih godina fakulteta

PLAM RADA IPAK NEGDJE TINJA
SJAJ GRANTOVA SEŽE I DO NAS
JOŠ PRAVIH ZNANSTVENIKA IMA
ŠTO VJERUJU: U CC-U JE SPAS

NEKA CIJELI OVAJ FAKS
JOŠ JAČE SJA U WOS-U
NEKA NAŠA MLADOST SVA
PRIKUPI JOŠ ECTS BODA DVA

NEKA CIJELI OVAJ FAKS
ZOVE SE BAJKA
ZELENA I MIRISNA
CVJETNA SVA I NEVINA
LIVADA IZ SNA

Impressum

Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

ADRESA: ŠOLTANSKA 2, 21000 SPLIT

E-MAIL: GLASNIK@MEFST.HR

Glavna urednica:
Livia Puljak

Uredništvo:
Ivica Grković
Nataša Musap
Dalibora Rako
Ana Utrobičić

Lektorica:
Josipa Korljan
josipa.korljan@gmail.com

Dizajn i prijelom:
Jadranka Bošnjak

Tisak:
Slobodna Dalmacija

Naklada:
500 primjeraka
Split, travanj 2010.